Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 247 (13961) | 1972 оной октябриин 19, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...лхов, совхозуудай ажалшад! Намарай ...мэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ ...л туйлагты, үбэлэй үедэ мал ажалай ...ктнуудые өхээр абадаг болохын ту... бүхы арга нөөсэнүүдээ үлэмжэ һай... хэрэглэгты. Хүдөө ажахын ерээдүйн ... жэшээтэ һайнаар бэлдэхын түлөө ...өө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!
...3 ондо үндэр баян ургаса абахын ту... найдамтай үндэһэ һуури байгуу...ты!

(Агуу Октябриин 55 жэлэй ойдо ...юулһан КПСС-эй ЦК-гай уряануудһаа)

...МЖАЛТААР УГТАЯ АЛДАРТА ОЙГОО!

...С-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

...тын аймагай Алтайн совхозой ...аалиин фермэнүүдэй хүдэлмэ...рилэгшэдэй үүсхэл тухай

...элгын 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1250 ...м һү һааха гэһэн социалис уялга абаһан Хяаг...агай Алтайн совхозой һаалиин фермэнүүдэй хү...эгшэдэй үүсхэл КПСС-эй обком ба Буряадай ...Министрнүүдэй Совет һайшааба.

...н совхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэг... үүсхэлые республикын колхоз, совхозуудай һү ...фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үргэ...лэргэрүүлжэ, тэдэнэй дунда һү һаали, һү үйлэдбэ...гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхын түлөө социа...ысөө эмхидхэхыень КПСС-эй райкомуудые, айм...омуудые, партийна организацинуудые, колхоз ...вхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалба.

...алга, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар ...совхозуудай коллективүүдэй абаһан социалис ...удай дүүргэлтые саг үргэлжэ харуулжа байхы...публиканска болон районно газетэнүүдэй редак... Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...ениин болон радио-дамжуулгын комитет уялгалаг...

...тын аймагай Алтайн совхозой ...аалиин фермэнүүдэй хүдэлмэ...эгшэдэй 1972—1973 онуудай ...үбэлжэлгын үедэ абаһан

...ЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...р, совхозой һаа... фермэнүүдэй хүдэлмэ..., юһэдэхи табан ...хоёрдохи жэлэй ту...оһоонь урид дүүр... СССР-эй 50 жэлэй ...эй түрэтэйгөөр уг...түлөө социалис мү... оролсожо, гүрэндэ ...ойо худалдаха жэ...эб болзорһоонь урид ... оной октябриин 1 ... дүүргэбэбди. Һү ... юһэн һарын даа...үлэгдээ, совхоздо ...риһөө дунда зэргээр ...лограмм һүн һааг...

...эн жэлэй үбэлжэл...һарын туршада сов... үнеэн бүриһөө ...ограмм һүн һаагдаа ... зарим һаалишад ...1700 килограмм һү ...байгаа. Шэнэ тугал...үүдые зүбөөр һаа...эдээлүүлгые һай...най ашаар бидэ... һү һааһан байнабди. ...р, һаалиин фермэ... хүдэлмэрилэгшэд, ... арга боломжо... тооложо үзөөд, му... малай үбэлжэл... һарын туршада ...риһөө 1250 кило... тинхэдэ үүлтэртэ ...коллектив 1480 ки... һү һааха гэжэ шин.... Энэмнай үнгэрһэн ...э уеынхитэй са... һү һаалгые 1100 ... доошо бэшээр ...охо, үнеэн бүриһөө ... 190 килограм...шэлүүлхэ, байгша ...бриин 20 болотор ... худалдаха жэлэй ...үргэхэ, даабариһаа ...650 центнерһээ бага ... худалдаха арга ... ханда олгохо бай...

...уялгануудаа дүүр... тулада совхоздо...этэй эрхэ байдал ...ланхай. Фермэ... ажал ехэтэй хүдэл... уһалха ба шэбхэ ...оньһожоруулга, ма...үүдые заһабарилга ... болонхой, тэжээл ...түхеэрэлгэнүүд бэ...гдоо. Энэ жэлдэ ...жэлэйхиһээ бага ...ууи ба шэмэтэ тэ...эгдэнхэй. Байгша ...дүүшынхеэ ехэхэн ... сенаж, үбһэнэй ...дэжэ абаабди. Эдэ ... һайнаар эдеэ...тэ олгоно.

...оор хараалагдаһа... үнеэн бүридэ ...грамм концентрат, ... үбһэн, ногоон ...ба сенаж, 6 кило... һолоомо, 25 кило... силос, 2 килограмм ... үгтэхэ юм. Эдэ

бүгэдые хамтадань тооложо үзэбэл, үнеэн бүридэ сүүдхэдэ тэжээлэй 10—12 единицэ хүртэнэ. Бүхы тэжээл имагтал бэлдэгдэжэ малда үгтэхэ. Бүдүүн тэжээл—һолоомо, ногоон һолоомо, үбһэнэй зарим хубинь хэршэгдэжэ, концентрадуудтай холигдожо үгтэхэ юм. Энээнэй тулада бүдүүн тэжээл хэршэхэ, оооһо таряа татаха тусхай бригада байгуулагданхай. Үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалхабди.

Бидэнэрэй ажалһаа гансахан һү һаали дээшэлхэ бэшэ, мүн һүнэй шанар һайжарха гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Тиимэһээ үнеэдые һааха гурим, фермэнүүдтээ ариг сэбэрые сахижа, гүрэндэ имагтал эрхим шанартай һү худалдахын түлөө бидэнэр оролдохобди.

Манай совхоздо малаа хабар, зундаа бэлшээхэ һайн бэлшээри бага юм. Тиимэһээ ерэхэ хабарһаа 190—200 гектар талмайда һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулха хүдэлмэри эхилхэ. Мүнөө модо һургааг, бусад материалнууд бэлдэгдэжэ байна.

Совхозой дирекци, партийна комитет, рабочком ба ВЛКСМ-эй комитет үбэлжэлгын үедэ малшадай хоорондохи социалис мүрысөөнэй гурим баталаа. Тэрээндэнь һү һаали дээшэлүүлһэнэйнь түлөө фермын хүдэлмэрилэгшэдые материальна болон моральна талаар урмашуулха хэмжээнүүд хараалагданхай. Фермэнүүдэй хоорондохи мүрысөөнэй дүн һара бүридэ, һаалишадай — арбан хоногто согсологдожо, илагшадта совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой, ВЛКСМ-эй комитедэй дамжуулгын вымпелнүүд, мүнгэн шангууд барюулагдаха.

Ерэхэ жэлдэ манай республикын ажалшад Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Энэ түүхэтэ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ эрмэлзэжэ, малай үбэлжэлгын үедэ ехэ һү һаахын, СССР-эй, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ гэһэн уряатайгаар бидэнэр республикын һаалиин фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаанабди.

Уялганууд совхозой һаалишад, мал адуулагшад, зооветмэргэжэлтэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдан абтаа.

...доро гар табигшад: һаалишад М. Р. НАЙДАНО..., Ж. Э. ДАРАЕВА, Л. А. БУЯНТУЕВА, Н. Д. ...РОВА, мал адуулагша А. Г. ДОРЖИЕВ, үрэ...гшэд А. Э. ЖАПОВА, В. Д. ОЧИРОВ, фермэ...е даагшанар Б. С. БАДМАЕВ, Н. Р. ДАМПИ..., главна зоотехник В. Б. ЛАРИОНОВ, ВЛКСМ-эй ...тэдэй секретарь С. Б. БАТОРОВА, парткомой ...етарь Р. Д. ГОНСОРУНОВ, рабочкомой түрүү...э Г. Б. ФИЛИППОВ, совхозой директор Д. Д. ...ДАРОВ.

Түнхэнэй аймагай „Сибиряк“ колхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялганууд тухай

Намар-үбэлэй үедэ шахан таргалуулжа байһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 1000 граммһаа доошо бэшээр нэмээхэ, гүрэндэ тарган мал тушаажа, мяха худалдалгаар нэгэдэхи кварталай түсэб болон нэмэри даабарине болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл дэмжэгдэбэ.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, үндэр нэмэлтэ шэгнүүр туйлаха, мяха абалга болон гүрэндэ худалдалгые саашадань дээшэлүүлхэ талаар колхозниггуудай, совхозой хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна эмхинүүд уялгалагдаба.

«Правда Бурятии» «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэнүүдэй редакцинууд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Телевидениин болон радио-дамжуулгын комитет, аймагай газетэнүүдэй редакцинууд мяха үйлэдбэрилхэ талаар социалис мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулжа байха болобо.

Ажалай Улаан Тугай ордено „Сибиряк“ колхозой мал адуулагшадай абаһан

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Бүхы совет арад Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаар бэлдэжэ байна. Завод, фабрикануудта, колхоз, совхозуудай фермэ болон полинуудта энэ алдарта һайндэрэй хүндэлэлдэ социалис мүрысөөнэй эршэ үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ.

Энэ бүгэдэ арадай мүрысөөндэ манай колхозойшье коллектив хам оролсонхой. Колхозоймнай гэшүүд түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Колхозоймнай таряашад таряа хуряалгаяа саг болзортонь дүүргэжэ шадаа. Гектар бүриһөө 12,5 центнер оооһон абтаа, бүхы оооһото ургамалнуудай бардам хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэгдэжэ хаагданхай. Малшаднай гүрэндэ һү худалдаха юһэн һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур 2932 центнер һү худалдаад байна.

Бидэ, шахан таргалуулгын фермын мал адуулагшад, «Сибиряк» колхозой бүхы гэшүүдтэл адли колхозойнгоо үйлэдбэрине саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсанабди. 18—20 һаратай болоһон 598 толгой эбэртэ бодо залуу мал жэлэй эхинһээ хойшо шахан таргалуулжа, дунда зэргээр 352 килограмм шэгнүүртэй болгоод, гүрэндэ худалдаабди. Зунай 110 үдэрэй туршада малаа холын бэлшээринүүдтэ адуулжа, һайнаар таргалуулаабди. Бүхы дүрбэн гүүртымнай малай толгой бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхэдээ 908-һаа 950 грамм хүрэтэр нэмэһэн байна.

Колхоз 16 һаратай болоһон 680 толгой эбэртэ бодо мал түргэн аргаар сентябриин һүүлһээ шахажа эхилбэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ оролсон, бидэ шахажа байһан малайнгаа толгой бүхэнэй дунда зэргын шэгнүүрые сүүдхэдэ 1000 граммһаа доошо бэшээр нэмээжэ, бүхы малаа таргаар тушаахабди гэһэн уялга абанабди. 380-аад килограмм шэгнүүртэй 230 толгой мал ноябрьда тушаахабди. Ингэжэ гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэһээ гадна, үшөө 100 центнер мяха түсэбһөө гадуур худалдаха байнабди. Ерэхэ жэлэй январьда дунда зэргээр тус тустаа 360 килограмм шэгнүүртэй 450 толгой мал 1973 оной нэгэдэхи кварталай түсэбөөр тушаахабди.

Шахан таргалуулха малаа гурбан бүлэг болгон хубаанхайбди. Нэгэдэхи бүлэгтэ 350, хоёрдохидонь — 291, гурбадахидань — 270 килограмм шэгнүүртэй мал оруулаабди. Шахан таргалуулгын хаһые үе-үе болгон хубаагаад, саг сагтань тэжээлэй рацион бэлдээбди. Шахан таргалуулгын үедэ толгой бүхэндэнь үдэртөө 1 килограмм үбһэн, 3—4 килограмм һолоомо, 20—25 килограмм силос, 3—4 килограмм холимол тэжээл үгтэхэ. Толгой бүхэндэ дунда зэргээр тэжээлэй 8 единицэ хүртэхэ болоно. Малай тэжээл шэмэтэ бодос, микроэлементээр баян байха.

Колхоздо энэ жэлдэ холимол тэжээл, сенаж, ногоонoй гурил, корнеплод болон бусад тэжээл нёдондонойхиһоо ехээр бэлдэгдээ. Тэжээл буйлуулха, малда эдюулхэ технологи зохёогдонхой. Бүдүүн, холимол тэжээл жэжэдхээд, силос болон бусад тэжээлтэй худхажа, малдаа эдюулхэбди. Колхозоймнай малай байрын ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулагдаһан байна. Мал уһалха түхеэрэлгэ капитальнаар заһабарилагдажа, малай бүхы байранууд соо нэгэ янзын температуратай байхын тула тусхай түхеэрэлгэнүүд табигдаа.

Бидэ 1970 ондо мүрысөө үүсхэһэн, хараалһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн байнабди. Гүрэндэ мяха худалдаха энэ жэлэйнгээ, 1973 оной нэгэдэхи кварталай түсэб болзорһоо урид дүүргэхын түлөө эбэртэ бодо залуу мал манай үүсхэлээр шахан таргалуулха зорилгоор социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые республикын колхоз, совхозуудай бүхы мал адуулагшадые уряалнабди.

«Сибиряк» колхозой мал адуулагшадай суглаанай даабаряар уялганууд доро гар табигшад: И. ДЕМИН, В. ШЕХИН — мал адуулагшад, Ф. ТОМИЛОВ — Еловско отделенине даагша, В. ПОПОВ, К. ШЕЛЕХОВ — шахан таргалуулгын гүүртэнүүдэй ахалагша малшад, Ю. СЕДОВ — колхозой главна зоотехник, Л. ТРОФИМОВ — парткомой секретарь, Л. МАКСИМОВ — колхозой түрүүлэгшэ.

КПСС-эй обкомой VI пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, 1972 оной октябриин 18-да КПСС-эй обкомой VI пленум болобо.

Пленум «Алас-Дурнын ба Зүүн Сибириин экономическа районуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүд тухай» «КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэхэ талаар областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ:

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВ пленум дээрэ элидхэл хэбэ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэдэ КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. БАЗАРОВ, республикын барилгын управлениин начальник К. А. ВОСКАНЯНЦ, КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. ВОВК, республикын мелиораци ба уһанай ажахын министр В. Г. БОЛЬШАКОВ, КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь Г. И. ВОРОНИН, «Востсибуголь» комбинадай начальник М. А. ЩАДОВ, «Забайкаллес» комбинадай начальник А. И. КОРАБЛЕВ, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Президиумэй түрүүлэгшэ В. Р. ФИЛИППОВ, Буряадай геологическа управлениин начальник А. С. ФИЛЬКО, «Бурятгражданпроект» институдай директор Н. И. ГАВРИЛЮК, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Ц. Б. ЭРДЫНЕЕВ, «Бурятцелинстрой» трестые эрхилэгшэ И. Д. БУГАЙ, СССР-эй энергетикэ болон электрификациин министерствын «Главвостокэнергын» начальнигай уялга дүүргэгшэ И. Н. РОМАНОВ, Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. П. УБЕЕВ гэгшэд хабаадаба.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум зохихо тогтоол баталан абаа.

«Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишан З. Н. Кожевникова СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан, малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа, 9 һарын туршада үнеэн бүриһөө 3920 килограмм һү һааһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан З. Н. Кожевникова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЭХЭ ОРОНДОО—ЭЛБЭГ ТАРЯА

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин байгша оной октябриин 16-най мэдээгээр республикымнай колхоз, совхозууд Эхэ оронойнгоо элеваторта оооһо таряа тушааха түсэбөө 88 процентээр дүүргэбэ. Гүрэнэй амбаарта таряа тушааха талаар Баргажанай, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй аймагууд хараалагдаһан даабаряа үлүүлэн бэелүүлжэ, мүнөө мэтэ түрүүлжэ ябана. Тиихэдэ Бэшүүрэй, Улаан-Үдын, Хяагтын, Загарайн, Захааминай аймагуудай ажахынууд түсэбөө 80—87 процентдэ хүргөөд байнхай. Харин Хориин аймаг—74, Прибайкалиин—72, Түнхэнэй—68, Хэжэнгын—45, Яруунын аймаг—9 процент бэелүүлээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ зарим аймагууд таряа тушаалгаяа үргэлжэлүүлһээр зандаа. Тиимэһээ саашадаа колхоз, совхозууд таряа тушаалгаяа улам хурдадхажа, Эхэ оронойнгоо элеваторта эрхим шанартай оооһо эльгээжэ, юһэдэхи табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй түсэбые сүм дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдохо болоно.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Р. Ф. ТУГУТОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын музейн хэрэгэй хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Хяагтын академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын музейн директор Тугутов Радион Филипповичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин уялга дүүргэгшэ В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной октябриин 16.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. М. ПОЗДИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын нютагай промышленностьда үни удаан һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Галуута-Нуурай оёдолой фабрикын директор Поздин Николай Михайловичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялга дүүргэгшэ В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1972 оной октябриин 16.

ШЭНЭ ТАСС һОНИН

СОВЕТ-ЕГИПЕДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭЭ

Нүхэд А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, Египедэй Араб Республикын Премьер-Министр Азиз Сидки гэгшэдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд октябриин 17-до Кремль соо үргэлжэлөө.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр совет-египет харилсаае хүгжөөлгын, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда хабаатай асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэлжэ дүүргээ, тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын шухала асуудалнууд зүбшэлэгдөө.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүн тухай Совет-Египет хамтын коммюнике тунхаглаха гэжэ хэлсэгдэбэ.

Орон дотор аяншалһаар

ВОРОНЕЖ. (ТАСС). Албанай хэрэгээр СССР-тэ айлшалжа байгаа Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, шахиня Фарах Пехлеви октябриин 17-до Алма-Ата ошохоёо Воронежһоо мордоо.

ГЕОЛОГУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Алас-Дурнын ба Зүүн Сибириин үнгэтэ металлургиин минерально-түүхэй эдэй баазые саашадань улам һайжаруулха асуудал зүбшэн хэлсэхэ геологуудай зональна зүблөөн октябриин 17-до Хабаровскда нээгдээ. Энээндэ Буряадай, Яхадай, Забайкалиин, Примориин, Камчатска ба Магаданска областьнуудай, Алас-Дурнын геологическа управлениин геологууд, СССР-эй Геологиин министерствын, СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадана.

Тус зүблөөе СССР-эй геологиин министр, академик А. В. Сидоренко нээбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад Алас-Дурнын ба Зүүн Сибириин үнгэтэ металлнуудые бэдэрхэ, шэнжэлхэ хүдэлмэриин гол шэглэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ байна.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

НҮХЭР В. И. ДУБРОВСКИЙИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ СЕКРЕТАРЯАР ҺУНГАХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ тогтообо:

Нүхэр Дубровский Василий Ивановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретаряар һунгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө К. ШОМОЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной октябриин 17.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

НҮХЭР К. Е. МАСЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ СЕКРЕТАРИИН УЯЛГАҺАА СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ тогтообо:

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр Маслов Константин Ефимовичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин уялгаһаа сүлөөлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной октябриин 17.

Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесс

БҮГЭДЭНДЭ—ДУНДА ЭРДЭМ, ТЕХНИЧЕСКЭ МЭРГЭЖ

„Залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда оролгые түгэсхэхэ, юрэнхы эрдэмэй һургуулиие саашадань хүгжөөхэ тухай" ба „Техническэ мэргэжэл шудалалгые улам нарижуулан һайжаруулха тухай" КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудые дүүргэхын тула нютагай Соведүүдэй, арадай гэгээрэлэй ба техническэ мэргэжэл олгохо зургаануудай зорил

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, депутат нүхэр В. А. САХЬЯНОВАЙ элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд! Манай орондо Коммунис партиин хүтэлбэри доро үргэн дэлисэтэй, гүн гүнзэгы культурна революци хэгдээ. Хүнэй нэгэ наһанай үеын хугасаа соо соёл культурын гайхамшагта дэбжэлтэ — диилэнхи улад зоной ном бэшэггүй байдалһаа мүнөөнэй эрдэм наукын хяра хүрэтэр дабшалта туйлагдаа. Юрэнхы эрдэм болбосоролой, мэргэжэл олголгын, тусхай һуралсал шудалалгын һургуулида эрхэтэн бүхэнэй һураха эрхэ нүхэсэл олгоһон ябадал хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүшынхеэ манай орон дотор хангагдаһан байна. СССР оронойманай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн гүйсэхэеэ байгаа үедэ манай Буряадай автономито республикын арадай гэгээрэлэй асари ехэ хүгжэлтые омогорхон тэмдэглэлтэй. Ленинскэ национальна политикые бодотоор бэелүүлһэнэй ашаар революциин урда тээ барга мунхаг байһан буряад арадай бүхы зонойнь миил гурбан процентнь уншадаг, бэшэдэг һаань, мүнөө бүхыдөө эрдэм һургуулитай, түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалис түрүү соёл болбосоролтой болонхой.

Эрдэм һургуулиие улам саашадань хүгжөөхэ, залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тушаа Коммунис партимнай, засаг түрэмнай саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргадаг. КПСС-эй XXIV съездын тогтооһоной ёһоор, мүнөө ябажа байгаа табан жэлэй туршада бүтэдэ ниитын дунда эрдэмдэ залуушуулые һургаха хэрэг гүйсэд бэелүүлдэг болохо гэһэн шухала зорилго манай орондо коммунизм байгуулгын түсэб хараануудаар дүлдыдуулагдан табигдана.

Энэ зорилгые бэелүүлхэ тушаа тодорхой заабари, хэмжээ ябуулганууд «Залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда оролгые түгэсхэхэ ба юрэнхы һуралсалай һургуулиие саашадань хүгжөөхэ тухай», «Техническэ мэргэжэл олголгые улам нарижуулан һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан гаргаһан тогтоолнууд дотор эли тодоор хэлэгдэнхэй.

Мүнөө эрдэм һуралсал үйлэдбэриин шухала нэгэн нүхэсэл гэжэ тоологдодог болонхой. Экономистнуудай шэнжэлһэнэй ёһоор, хүдэлмэришэдэй нэгэ класс дээшээ һургуулитай болоходонь, ажалайнь бүтээсэ 0,4-һөө 2 процент хүрэтэр дээшэлдэг, шэнэ мэргэжэл шудалалгань хоёр дахин түргэн болодог байна.

Бүгэдэ ниитын уялгата һуралсал бэелүүлхэ талаар бага бэшэ дүй дүршэлтэйбди. Бүхы залуушуулые һургуулида хамжуулан, 4 класс дүүргүүлхэ гэһэн зорилго 1930 ондо, 7 класс — 1939, 8 класс — 1958 ондо табигдаад, хойно хойноһоонь амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Мүнөө табигдаад байһан бүгэдэ ниитын дунда эрдэм һуралсал бэелүүлхэ бүхы арга нүхэсэл манда бии. Бэлэдхэл һайнтай, баян дүй дүршэлтэй багшанар, байра байдалаар, һуралсалай түхеэрэлгэнүүдээр һайн хангагдаһан һургуулинууд, училищи, техникумүүд, интернат һургуулинууд, һуралсалай һунаагдаһан үдэртэй һургуулинууд, классууд, һурагшадта хангагдадаг түлөөһэгүй эдеэ хоол гэхэ мэтэшэлэндэ ехэ зоори, хүсэ гарган, гүрэмнай бүгэдэ ниитын эрдэм һуралсалда халуун анхарал хандуулна. Тиин нэгэ һурагшада жэлдээ 150 түхэриг, һунаагдаһан үдэртэй һургуулида ябадаг, һургуулиин дэргэдэхи интернадта байрладаг һаань— 200 түхэриг гаргашалагдана. Интернат һургуулида 700, профтехучилищида 600 түхэриг хүн бүхэндэ һомологдоно.

Манай республикада мүнөө үень юрэнхы һуралсалай 577, тэрэ тоодо 241 эхин, найман жэлэй 136, дунда 200, хүдэлмэришэдэй болон хүдөөгэй залуушуулай 78 һургуули, дунда эрдэм олгодог 3 профессионально-техническэ училищи, дунда мэргэжэлтэниие бэлэдхэдэг 23 училищи, техникумүүд хүдэлнэ. Эдэ һургуулинуудта хамтадаа 214.605 хүн һурана. Бүхы һурагшадые республикынгаа хүн зоной тоотой жэшэжэ бодобол, гүрбадахи хүн бүхэмнай һургуулида һурана.

Бүхы үхибүүдые найман жэлэй һургуули дүүргүүлхэ талаар һүүлэй үедэ республика доторнай ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа. 1962 ондо анхан нэгэдэхи класста ороһон һурагшадай 74,3 процентнь 1969 ондо 8 класс дүүргэһэн байгаа һаа, 1972 ондо — 84,7 процентдэ хүрөө. Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй дүнгөөр 8 классые юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай 17.211 һурагша, үдэшын ба заочно һургуулида һураһан 15—16 наһанай 600 хүн дүүргээ.

Тиибэшье 8 класс дүүргэгшэдэй тоо үшөөл үсөөн, 80 процентһээ доошоо тоо Захааминай, Зэдын, Баунтын, Ахын аймагуудта үзэгдэнэ. Анхан 1-дэхи класста ороһон һурагшадай 90—92 процентые 8-дахи класс дүүргүүлхэ зорилго мүнөө нэн түрүүндэ табигдана, энээнһээ уламжалан, саашадаа дунда һуралсалда оролго хангагдаха зэргэтэй.

Сентябриин 10-най мэдээнэй ёһоор, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудһаа найман классые орхижо ошогшодой тоо 1.466-да хүрөө, тэдэнэрһээ 923-нь профтехучилищинуудта ороо, 356-нь үдэшын ба заочно һуралсалда хамжаа, 187 эдиршүүл хүдэлжэ эхилэгшэдэй, һурадаггүйшүүлэй тоодо ороно. Иимэ байдал саашадаа тэсэшэгүй, һургууляа орхиһон үхибүүдые бүгэдыень һуралсалдань хабаадуулха тон шухала.

1961—62 онуудай һуралсалай жэлдэ нэгэдэхи класста орогшодой 65 процентнь 1972 ондо 10 класс дүүргээ. 1975 ондо 10 класс дүүргэгшэдэй тоое 92 процентдэ хүргэхэ зарилго табигдана.

Багшанар, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд һуралсалай шэнэ программа болон номуудые үндэһэлэн, һурагшадай һуралсалай шанарые дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн оролдолго гаргажа байнхай. Тииһэн урмандань жэлһээ жэлдэ һурагшадай успеваемость дээшэлнэ гэбэл, 1965 ондо 91,7 процент байгаа һаа, 1970 ондо 95,4, 1971 ондо — 97,3 процентдэ хүрөө, хоёрдохи жэлээ нэгэ класста үлэгшэдэй тоо гурба дахин үсөөн болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ һуралсалай шанар Яруунын, Хоринин, Түнхэнэй аймагуудта, Улаан-Үдэдэ эли бодо һайжаржа байнхай.

Һайн бэлэдхэлтэй багшанарай олошороһонһоо, хэшээлнүүдые кабинетнэ гуримаар үнгэргэдэг болоһонһоо, һургуулинуудай, тэдэнэй дэргэдэхи интернадуудай байра байдалай, түхеэрэлгэнүүдэй һайжарһанһаа амжалта туйлагдана.

Республикын 134 һургуулида (бүхы һургуулинуудай 23 процентнь) үнгэрһэн һуралсалай жэлэй дүнгөөр нэгэшье һурагша хоёрдохи жэлээ класстаа үлөөгүй, бултадаа хангалтатайгаар һураа. Эдэ һургуулинуудай жэшээ дээрэһээ түрэлхиин ном ойлгохо шадабаригүй үхибүүд байдаггүй, харин шадажа һургаад байбал, бултадаа хангалтатай һураха, эрдэм һуралсал олохо хабатай, гэһэн тобшолол хэхээр.

Һуралсал хүмүүжүүлгын һайн амжалтануудые харуулдаг һургуулинуудые дурдахада зуураа, элидхэлшэ Ноёхоной дунда һургуули тухай һонин мэдээнүүдые дуулгаа. Һурагшадайнь 98 үлүүтэй процентнь һайн һурадаг. Анхан 1-дэхи класста һуража эхилһэн үхибүүдэй 93—86 процентнь 8-дахи, 10-дахи классуудые дүүргэнэ. Һуралсалдаа ханалгатай байхын хажуугаар түс һургуулиин һурагшад ниитэдэ туһатай ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэдэг. 1970—1972 онуудай туршада һурагшадай дундаһаа 43 хүн трактористын мэргэжэл шудалаа, тэдэнһээ 17-нь мүнөө нютагайнгаа колхоздо олоһон мэргэжэлээрээ хүдэлнэ. Һүүлэй үедэ 10 класс дүүргэһэн 77 хүбүүд, басагадай 54-нь колхоздоо үлэжэ хүдэлэнхэй.

Тэндэхи сельсоведэй гүйсэдкомой, колхозой правлениин үүсхэлээр 8 класс дүүргээгүй 35 колхозник дунда һургуулида үдэшын сагта һуралсан.

Энэ һургуулиин амжалта эбтэй эетэй багшанарайнь үүсхэл хэрэгһээ эхитэй. Тэдэнэрэй дундаһаа багшанар Улымжиева Д. Б., Цыбикдоржиева Я. Б., Санжиева А. Г., Гомбоева Т. Б., Бушеева Л. А. илгарма һайн амжалта туйладаг. Ноёхоной дунда һургуулиин багшанар һуралсалай шэнэ программануудые бултадаа һайнаар бэелүүлжэ байнхай.

Ахамад классуудта ном заадаг тусхай мэргэжэлтэй, баян дүй дүршэлтэй багшанарай дундаһаа эрхим ажалаараа суурхаһан нүхэд элидхэл дотор мүн лэ дурдагдаа.

Түрүү багшанарай ажал хэрэг хараад үзэхэдэ, туйлаһанаараа һанаагаа амардаггүй, шэнэ түрүү юумые шэнжэлхэ, нэбтэрүүлхые оролдодог, һурагша бүхэндэ «түлхюур таарүүлжа» хандадаг, хүмүүжүүлэн һургадаг хүн һайн амжалта туйлана. Жэшээтэ ажал хэрэгээрээ мэдээжэ багшанарай хүдэлмэриин дүй дүршэл бүгэдэнэй шадабари болгохо гээшэ арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй шухала нэгэн зорилго болоно.

Саашань элидхэлшэ һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гүйсэд шиидхэгдээгүй асуудалнуудта, дутуу дундануудта тогтон хэлээ.

Үшөө олон һурагшадай нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ үлэхэ ушар эгээл ехэ дутагдал. Юуб гэхэдэ, бүгэдэ ниитын һуралсал бэелүүлхэ ябадалда ехэхэн һаад түбэг ушаруулна. Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй һүүлдэ хоёрдохёо нэгэ класста үлэһэн 4.649 һурагшадһаа мүнөө 584-нь гэхэ гү, али 14 процентнь һургууляа хаяа.

Ямар шалтагаанһаа зарим һургуулинууд, Баунтын, Ахын, Сэлэнгын, Зэдын, Хурамхаанай, Бэшүүрэй аймагуудһаа илангаяа олон һургуулинууд, һурагшадайнгаа успеваемостиин талаар республикын дунда зэргын хэмжээнһээ доошооб гэжэ сэхэ асуухаар. Нэгэдэхеэр, багшанар мууса һурадаг үхибүүдтэй туд тудтайнь хүдэлжэ, гээгдэлыень усадхахые оролдоногүй. Хоёрдохёор, багшанарай зааһан материалые һурагшад гүйхэнөөр хадууна, түргэн мартажархина. Ойлгоһонһоо уламжалан, ухаагаа гүйлгэжэ, өөрынгөө бодолоор сорголбори, тайлбарил хэжэ шаданагүй. Үзэһэн юумэндэнь һурагшадай һонирхол түрүүлхэ, идхаха тушаа багшанар шухала үүсхэл оролдолго багаар гаргана.

Эдэ дутагдалнуудые усадхаха ябадалда һуралсалай шэнэ программада шэлжэн ороход гээшэ сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай. Гэхэ зуура, энэ шухала хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Үшөө олон багшанар хуушан аргаар хүдэлнэ. Илангаяа энэ дутагдал үсөөн һурагшадтай эхин, найман жэлэй һургуулинуудта үзэгдэнэ. Яахадааб гэхэдэ, туд туд предмедүүдээр кабинедүүдые түхеэрхэ арга жэжэ һургуулинуудта олдоногүй, техническэ хэрэгсэлнүүд мууса хэрэглэгдэнэ. Энэ ушарһаа шэнэ программа нэбтэрүүлхэ ябадал унжагайрна. Жэжэ һургуулинуудай хүдэлмэри һайжаруулхые оролдохо гээшэ арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөөгэй советскэ ба ажахын зургаануудай гол зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоологдохо зэргэтэй.

Тиин һаяын жэлнүүдтэ физикэ, тоо бодолго үзэлгын шэнэ программада гүйсэд орожо дүүргэхэ, литература, обществоведени болон бусад предмедүүдые заалгын идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Эхин классуудта түрэлхи, ород хэлэнүүдые шудалалга һайжаруулха ябадалда анхарал хандуулхые парти, правительство эрилтэ табина. Мүнөө үень 25 мянган һурагшадтай 180 буряад һургуулида 1-дэхиһээ 6-дахи класс хүрэтэр буряад хэлэн дээрэ ном заагдана, ород хэлэн амжалтатайгаар үзэгдэнэ.

Эхин һургуулиие шэнэ программада оруулха ябадал, һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудай улам олошоржо байһан ушар, арад зоной эрдэм һуралсалай бүри дээшэлжэ байһан хэмжээн, ниитэ зоной дунда мэдэсэлнүүдые үргэнөөр тунхагладаг боложо байгаа үзэгдэл — эдэ бүгэдэ буряад һургуулинуудта ород хэлэ, литература заалгые саашадань һайжаруулха, хэдыдэхи классһаа эхилжэ буряад үхибүүдтэ ород хэлэн дээрэ ном зааха гэһэн асуудал шэнжэлжэ үзэхэ эрилтэ табина.

Эрдэмтэдэй коллективүүдэй, литература болон искусствын ажал ябуулагшадай, соёл культурын, хэблэлэй, радио болон телевидениин хүдэлмэрилэгшэдэй, дээдэ һургуулинуудай багшанарай зүгһөө һургуулинуудта туһаламжа һайжаруулха тухай тодорхой заабаринууд парти, правительствын тогтоол дотор хэлэгдэнхэй. Энэнтэй зохилдуулагдан, һургуулиин номуудые, һуралсалай пособинуудые һайжаруулха, багашуул болон залуушуулда зорюулһан уран һайханай удха һайнтай зохёолнуудые зохёон гаргаха, багшанарай түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай асуудалнууд шиидхэгдэхэ зэргэтэй.

Коммунис ёһоор үхибүүдые хүмүүжүүлхэ ябадалда һургуулиин үүргэ үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, элидхэлшэ республика доторхи залуу үетэниие хүмүүжүүлгын эмхи зургаануудай ажал хэрэг тухай тогтобо. Мүнөө үень пионернүүдэй 24 байшан, 16 спортивна һургуули, һургуулиһаа гадуурхи республиканскэ 4 эмхи зургаан хүдэлнэ. Пионернүүдэй лагерьнууд, ахамад классуудай һурагшадай ажалай болон амаралтын лагерьнууд жэл бүри олошорно.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин 50 жэлэй ой тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые дүүргэлтэ болгон, пионернүүд болон һурагшадай дунда үзэл сурталай хүдэлмэри нилээд эдэбхижүүлэгдэһэн, мүнөө СССР-эй 50 жэлэй ой угтуулан, 25 мянган комсомолшуудые нэгэдхэһэн һургуулинуудай комсомолой организацинуудта, 113 мянган пионернүүдые хабаадуулдаг пионерскэ дружинануудта үзэл сурталай, политическэ хүдэлмэри ехээр үнгэргэгдэнэ.

Республика доторнай хизаар нютагаа шэнжэлгын 82, революционно, дайшалхы болон ажалай алдар солын 112 ленинскэ таһалгануud ба музейнүүд нээгдэнхэй.

В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулгын, совет арадай алдар габьяагай жэшээ дээрэ һурагшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэг олон һургуулинуудта һайнаар ябуулагдаһа.

Гэхэ зуура, һургуулинуудтахи, тэдэнһээ гадуурхи эмхи зургаануудтахи хүдэлмэри хаа хаанагүй жэгдэ һайн ябуулагдана гэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, залуушуулай, һурагшадай зариманай зүгһөө ёһо буса зан, элдэб хазагайруулга гаргагдана. Сэлэнгын, Зэдын, Яруунын, Хяагтын аймагуудай, Улаан-Үдэ городой һурагшадай дунда хуули ёһо, ниитын гурим хазагайруулагшадай тоо үшөөл олон байһаар.

Юрэнхы эрдэмэй һургуулиие ажалай ба политическэ шэглэлтэйгээр, коммунизм байгуулгын бодото хэрэгүүдтэй нягта холбоотойгоор саашадань хүгжөөн дэбжээхэ эрилтэ парти, правительствымнай тогтоол соо табигдана.

Ажалда дуратайгаар һургаха, дүршүүлхэ ябадал үхибүүдые хүмүүжүүлгын шухала зорилго мүн. Һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр бүхы классаараа промышленностьда гү, али хүдөө ажахыда гаража ажаллаха ушар заншал боложо байнхай.

Мүнөө республикымнай 50 һургуулида тракторист, жолоошон болон электромонтерой мэргэжэл һурагшадта шудалуулна. Куузику, овощ ургуулха, хонидой ноһо хайшалха, шубуу харууһалха 315 үйлэдбэриин бригаданuудта энэ жэлдэ 22 мянган һурагшад хабаадажа, колхоз, совхозуудта горитой туһаламжа хүргөө. Жэл бүри арбан класс дүүргэһэн 1200 хүбүүд, басагад түрэл колхоз, совхозуудта үлэжэ хүдэлнэ. Энэ талаар Дэрэстэйн, Санагын, Ноёхоной, Тамирай, Хүшүүн-Үзүүрэй, Үльдэргын дунда һургуулинууд илангаяа һайн жэшээ харуулна.

Ажалай, үйлэдбэриин һуралсал дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ нютагай эмхи зургаанууд, предприяти, ажахынууд һургуулинуудта материальна туһаламжа үзүүлһэн, хэдэн арбаад мэргэжэл һайнтай хүнүүд һургуулида хүдэлхөөр эльгээгдэһэн байна.

Гэхэ зуура, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд һурагшадые ажалда дүршүүлхэ, мэргэжэл олгохо хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандана. Прибайкалиин, Загарайн, Түнхэнэй аймагуудта һургуули дүүргэгшэдэй үсөөниинь колхоз, совхозуудтаа үлэнэ.

Зорилго юуб гэхэдэ, промышленностиин болон хүдөө ажахын предприятинуудтай хамта һургуулинууд өөһэдтөө үйлэдбэриин цехүүдые байгуулха, түхеэрхэ, бии байгаа мастерскойнуудаа үргэдхэхэ, һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай хүдэлмэри һайжаруулха уялгатай.

Бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда оролгые түгэсхэхэ хэрэгтэ үдэшын, заочно һургуулинууд бага бэшэ үүргэ дүүргэхэ болоно. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ манай республикада 14899 хүн үдэшын ба заочно һургуулида һураһан, тэрэнэйнь 46 процентнь хүдөө нютагуудай залуушуул байһан. Мүнөө шэнэ жэлэй һуралсалда хүдэлмэришэдэй һургуулинуудта 8338 хүн гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 389 хүн олоор һуража эхилээ. Хүдөөгэй үдэшын һургуулинууд бултадаа һаяар эмхидхэгдэжэ дүүрэхэнь.

Найман, арбан класс дүүргээгүй хүдэлмэришэдые һургаха талаар авиазавод яһала дүй дүршэлтэй болонхой. Цех бүхэн хүдэлмэришэдые һургаха табан жэлэй түсэбтэй. Эрхимээр һурагшад урмашуулагдадаг. Дунда эрдэмтэй болоһон бэрхэ залуу хүдэлмэришэд заводойнгоо гаргашаар институдта һурадаг юм. Юрэнхы эрдэмэй һургуулида туһалха комисси заводто хүдэлдэг.

Хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулинуудые абажа харабал, Баргажанай аймагай Уланай колхозой жэшээ халан дүүряамаар. Тэндэхи дунда эрдэмгүй 75 залуу колхозниктуудай 63-нь үдэшын һургуулида һурана. Юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэтэеэ хамта, 8 колхозник механизаторай мэргэжэл шудалһан, 26 хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн байна.

Тэд иимэ һайн жэшээнүүдэй хажуугаар, хото, хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һуралсал эмхидхэхэ талаар олон дутагдал үзэгдэнэ. Гэбэл, олон хүн һуралсалаа дүүргэнгүй орхижорхино, һурагшадай һуралсал муу. Олон ажахы, предприятинууд эрдэм багатай ажалшадаа һургаха гэжэ оролдоногүй. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагта бии байгаа дунда эрдэмгүй 2788 хүнүүдһээ миил 737-нь гэхэ гү, али 26 процентнь һуралсалда хабаадуулагданхай.

Ажалайнгаа эрхэ байдалаар түб тосхонуудһаа холуур ажаһуудаг хүдөө ажахын бригада, гүүртэнүүдэй, модо бэлэдхэлэй, барилгын участогуудай ажалшад ехэнхидээ һуралсалһаа таһалданад, һургуулида оронгүй үлэшэнэд.

Манай республика дотор мүнөө 8 класс дүүргээгүй 29 наһа хүрөөгүй 29.187 хүн тоологдоно. Эдэнэр бултадаа һургуулида хабаадуулагдаха зэргэтэй. Гэбэшье, үдэшын һургуулинуудые хүдэлгэхэ талаар арадай ажахын түсэб дүүргэгдэнгүй үлэшэдэг байна. Юһэдэхи табан жэлдэ үдэшын болон заочно һургуулинуудта 20 мянганһаа үсөөн бэшэ хүниие һургаха ёһотойбди. Энээниие бэелүүлхын тулада нютагай Соведүүд, предприяти, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалха, илангаяа һургуулинуудай гэр байшангуудые түбхинүүлхэ, һурагшадай хүдэлдэг газарта дүтэ болгохо, предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ залуушуулые һургаха даалгабарита түсэб зохёохо, дүүргэлтын хойноһоо шанга хиналта хэхэ шухала.

Һургуулинуудай һуралсалай материальна һайн үндэһэ һуури тогтоохо тушаа һүүлэй жэлнүүдтэ бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ нүхэр Сахьянов элидхэлээ үргэлжэлүүлнэ.

Үсөөн һурагшадтай зарим эхин һургуулинууд хаагдажа, найман жэлэй олохон һургуулинууд, арбан классай болгогдоһон. Мүнөө бүхы һурагшадай 74 процентнь дунда һургуулинуудта һурана.

Хүдөөгэй жэжэ һургуулинууд саашадаашье томодхогдохо хараатай. Тиин тэндэ һургуулиин гэрнүүдэй шэнэ байра бодхохо, һэльбэн үргэдхэхэ, һургуулинуудай дэргэдэ хамтын байра, интернадуудые бариха шухала.

Барилга хэхэ талаар һүүлэй арбан жэлэй туршада горитой юумэ бүтээгдээ. 1960—71 онуудта 102.380 үхибүүдэй һураха һургуулиин шэнэ байшангууд, 3.194 һууритай хамтын байра, интернадууд баригдаа. Ажахы, предприятинуудай өөһэдын үүсхэл, зөөри гаргашаар һургуулинуудые бариха һайн һайхан хэрэг Загарайн, Зэдын, Хэжэнгын, Хоринин, Бэшүүрэй аймагуудта үргэнөөр ябуулагдана.

Мүнөө бүхы һургуулинуудай гурбанайнь хоёр хуби шэнэ тогтоогдомол типовой гэр байрануудта хүдэлнэ. Бүхы һурагшадай 73 процентнь нэгэ халаанда һурана. 176 һургуулиин багшанар кабинетнэ аргаар хэшээлнүүдээ үнгэргэнэ. Һургуулинуудта 2.418 һуралсалай кабинет һайн түхеэрэлгэтэйгээр нээгдэнхэй. Багсаан хэлэхэдэ, һургуулинуудай һүүлэй арбан жэлэй туршада шэнэ материальна баазатай болоо гэхээр. Тэдэ үшөөл шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон.

Һургуулиһаа холуур ажаһуудаг түрэлхидтэй һурагшадай 41 процентнь һургуулинуудай дэргэдэхи интернадуудай хангалгада хэрэгтэй. Саашадаа интернат олоор бариха гээшэ ехэ шухала болоод байна.

Байгша табан жэлэй дүүрэтэр гүрэнэй мүнгэн һомололгоор 18.132 һурагшадай һурахаар 28 шэнэ һургуули, предприяти, колхоз, совхозуудай мүнгэ зөөреэр 24.532 һурагшадай һураха 48 һургуули, 1,900 үхибүүдэй байрлаха 33 интернат бариха тухай дурадхал элидхэлшэ сессиин үзэмжэдэ табиба.

Залуу үетэниие эрдэмдэ һургагша, хүмүүжүүлэгшэ — хүндэтэ багшанар тухай халуун үгэнүүд элидхэл соо хэлэгдэнэ. Республика доторнай 10 мянганһаа дээшэ багшанар болон хүмүүжүүлэгшэд хүдэлнэ, багшанараймнай 90 процентнь дээдэ ба гүйсэд бэшэ дээдэ эрдэмтэй. 1972 ондо 594 шэнэ багшанар, тэдэнэй 353-нь дээдэ эрдэмтэй, гол түлэб хүдөөгэй һургуулинуудта эльгээгдэһэн байна.

Багшанар, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд парти, правительствымнай түүхэтэ тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлэгшэд мүн. Мүнөө бүтэдэ ниитын дунда һуралсалда орохо зорилгын табигдаад байхада, багшанарай ажалай үүргэ улам дээшээ үргэгдэнэ, тэдэнэрэй мэргэжэл шадабаряа холоор нарижуулжа байха эрилтэ хэгдэнэ.

Мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр ажал хэрэгээ ябуулдаг багшанарай коллектив, эрхим багшанар манда улам олон боложо байнхай. Мүнөө республикадамнай РСФСР-эй һургуулинуудай 72, Буряадай АССР-эй һургуулинуудай 479 габьяата багшанар, орден, медальнуудаар шагнагдаһан 274 һургагшад хүдэлнэ. Олон багшанар, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд нютагай Соведүүдэй депутадуудаар һунгагданхай.

Һуралсалай шэнэ программануудые нэбтэрүүлхэтэй хамта, 10 мянга тухай багшанар, һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд курса, семинарнуудта хабаадуулагдажа, тусхай бэлэдхэл гаража, мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

Гэхэтэй хамта, багшанарай хангалтын талаар үшөөл олон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Зарим һуралсалай предмедүүдээр (тоо бодолго, физикэ, хари хэлэнүүдээр, географяар) ном зааха тусхай мэргэжэлтэй багшанар дуталдана. Ажаһуудалай байдалай таарамжагүйһөө шалтагаалан багшанарай нэгэ газартаа удаан тогтожо хүдэлхэгүй ушар үзэгдэнэ.

Арбан класс дүүргэһэн нютагайнгаа залуушуулһаа багшанарые бэлэдхэхэ тухай, жэшээлхэдэ, Ахын, Яруунын, Зэдын, Прибайкалиин аймагууд хүсэлэл оролдолго һулаар гаргана. Хүдөөһөө багшанарай институдта студентнүүдые конкурсһоо гадуур абадаг арга олгохо, багшын мэргэжэлтэй болоод гарахадань, нютагайнь һургуулинуудта хүдэлгэхэ гурим тогтоохо тухай һанамжалагдана.

Багшанарай эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ ябадалда һургагшадай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай үүргэ харюусалга дээшэлүүлхэ шухала гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Хүдэлмэришэн ангиин залуу халаание бэлэдхэхэ зорилготой техническэ мэргэжэл шудалалгын һуралсал тушаа парти, правительствамнай мүн лэ саг үргэлжын анхарал хандуулна гээд нүхэр Сахьянов саашань үргэлжэлүүлнэ. «Техническэ мэргэжэл шудалалгые саашадань нарижуулан һайжаруулха тухай» 1972 оной июниин 23-да абаһан тогтоол соогоо КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет мэргэжэл һайнтай хүдэлмэришэдэй кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалба.

Манай республикада 1940 ондо ФЗУ-гай 4 һургуули нээгдэһэн, 1400 һуралсагшад 16 ондоо мэргэжэл шудалжа эхилһэн байгаа һаань, мүнөө городой болон хүдөөгэй 35 профтехучилищинуудта 10 мянган шахуу хүн һуража, 80 ондоо мэргэжэл шудалжа байна.

Жэл бүри 4 мянга гаран залуу мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэнэ. 1971 ондо [...]щинуудые дүүр[...] хүдэлмэришэдһөө [...] дир, мастернууд [...] 192 хүн ажал[...] туйлаһанайнгаа [...] һайшаалда, 263 [...] коммунис ажа[...] гай хүндэтэ нэрэ[...] тоо. Мэргэжэлтэ[...] хүмүүжүүлхэ [...] профтехучилищин[...] шанар, мастерну[...] дүн туйладаг, [...] шэлтэй боло[...]

Үнгэрһэн жэла[...] дүнгөөр республи[...] техучилищинууд [...] дайнтаа успеваем[...] лэдбэриин һурал[...] теоретическэ [...] 98,4 процентдэ [...]

Арадай ажахы[...] хүгжөөхэ, үйлэ[...] ческэ талаар һэл[...] руулха тухай [...] XXIV съездээр т[...] һон шухала хэмжэ[...] хүдэлмэришэдые [...] бэлэдхэхэ, мэргэж[...] гынь шанар эрид[...] эрилтэ табина.

Манай республ[...] дал дээрэһээ аба[...] залуу хүдэлмэри[...] хэхэ асуудал бүр[...] бигдаха зэргэтэй[...] арадаймнай ажа[...] баринуудта мэргэ[...] хүдэлмэришэд [...] на. Мүнөө үень [...] доторнай дүн хам[...] ман мянга тухай [...] шэд-мэргэжэлтэд [...]

Энэ эрилтые [...] лада мүнөө бии [...] техучилищинууда[...] һан тоото һура[...] хамжуулха, дүү[...] шадые бүхыдэнь [...] колхоз, совхо[...] ехэтэйгээр хэрэг[...] Тинхын хажууга[...] училищинуудые [...] гадхахэ, һуралса[...] скэ баазыень [...] шэнэ училищину[...] болонобди гээд [...] лэхэ зуураа, энэ [...] дэдэг дутуу дунда[...] рүүлэн, саашан[...] нууд тушаа тогт[...]

Профтехучили[...] ушардаг дутагда[...] нүүдэй нэгэнии[...] байра байдалаар, [...] түхеэрэлгээр хан[...] һаар. Жэшээнь, [...] хи училищину[...] салай 5 мастерск[...] 23 кабинет дута[...] нуудай 1800 һу[...] тын байрагүй.

Буряадай бэри[...] лени болон бу[...] училищинуудые [...] хинүүлхэ, түхеэ[...] тодхохо түсэб, [...] тай аад, тэдэнэ[...] лүүлнэ.

Залуушуулда [...] мэргэжэл шу[...] хамта дунда э[...] профтехучилищи[...] гэрүүлхэ шухала [...] тиин ЦК тогтоо[...] тэмдэглэнэ. Ти[...] һуралсалай гэр [...] барихадаа, техн[...] зыень байгуулха[...] дэм болон техни[...] жэл олгодог у[...] тогтоохо болон[...]

Мүнөө манай [...] гурбан училищ[...] салай шэнэ пр[...] дэлнэ. Юһэдэхи[...] дүүрэтэр 11 пр[...] нууд дунда эрд[...] скэ мэргэжэлтэй [...] дые һургадаг бо[...] фабрикануудай, [...] ховуудай бааза д[...] училищинуудые [...] арга саашадань [...] шухала. Мүнөө [...] прибор бүтээлгын [...] училищитай.

Саашадаа ул[...] техническэ мэрг[...] дунда һуралсала[...] байгаа бүхы у[...] хүмүүжүүлгын, [...] лалгын хүдэлмэр[...] жаруулхын тула[...] боломжонуудые [...] дорхой хэмжээ [...] дые бэелүүлэн, за[...] ришэдые бэлэдхэ[...] лай гүрэн түрэ[...] рые, аша туһые, [...] ень дээшэлүүлхэ[...] засагай бүхы а[...] нуудай, ажахын[...] лэгшэдэй, ниитын[...] нуудай нэгэн шу[...] го мүн.

Бүгэдэ ниитын[...] дэм, техническэ [...] гэрүүлхэ ябада[...] Соведүүдэй үүргэ [...] тухай саашань [...] гээр тогтоод, нү[...] элидхэлээ түгэс[...]

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд завсарлалай үедэ. (Зүүн гарһаа): С. Дармаева—Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой малшан, М. Гармажапова—Хяагтын аймагай, Ехэ-Нугын совхозой хонишон, Р. Шагжиева—Захааминай аймагай Баян голой совхозой малшан, Н. Раднаева—Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой хонишон.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

АРАДУУДАЙ ХАНИ ХОЛБООН, СОЦИАЛИС ЭКОНОМИКЫН ҺАЛБАРАЛГА

СССР

... ороной индустриальна Москвада, СССР-эй ... ажахын түйлалтануу... выставкэ дээрэ бии юм. ... болон Белоруссиин, ...танай ба Казахстанай, ... болон бусад союзна ...ликануудай экономическа хүгжэлтын хэмжээнэй ... дээшэлһыень тэрэ ... харахадаа ойлгодогби. ...рнин хэрэгсэлнүүдые ...жэ, нитын зөөри бии ...ной, республиканууд ...льна хэрэгсэлнүүд ба ...шадалые нэгэдхэһэнэй, ...совет арадуудай аха дүү ... харилсаа холбоо ман... ашаар иимэ амжал...гагдаа бшуу.

...17 оной ноябрь һарада ... Совет гүрэнэй баталан «Россин арадуудай эр... тухай Декларации» арадуу... һайн дуранай үнэн сэхэ ... байгуулха политика ... бэлэй. Энэ холбоон ...эй бүхы республикануу... экономическа, социально... ...тическэ, соёлой хүгжэл... ...жэлжээ адлидхаха, үргэ... ...рга олгоо һэн.

...бөөр таарулагдадаг, ... арадай ажахы эмхидхэн ... ...рга республиканууд ... ...дохи хамтын ажалай ... хубаарилгын үндэһөөр ... ехэ ашаг олзо оруулха, ...льна ба байгаалиин ...нүүдые тон һайнаар хэ... арга олгоһон байна. ... бүгэдэмнай СССР-эй ...ническа түгэлдэр хүсэ... үндэһэ һуури болоһок ... 1922 онтой сасуулбал, ...эй национальна доход ... дахин нэмээ. Газар дэл... дээрэхи гансал гүрэн— ...кэ Союз иимэ ехэ ур... түйлаа.

...волюциин урда тээхи Рос... промышленна үйлэдбэриин ... нэгэ хубинь түбэй ...нуудта хүртэдэг бай...

... ороной заха хизаарай районууд—Дунда Азиин нютагууд ба Казахстан — үгытэй ядуу, барга харанхы байдалтай байгаа. Совет гүрэн түрүүшынгээ жэлнүүдһээ тэндэ ажахын социальна ба соёлой барилга хэжэ эхилээ һэн. Дунда Ази ба Закавказида промышленна предприятинууд, электростанцинууд бодхоогдожо, нефть, шулуун нүүрһэн бэдэрэгдэжэ, түмэр харгын лини татагдажа захалаа бэлэй. Эдэ районуудта шухала барилгануудые хэхын тула совет гүрэн түбэй зургаануудаар мүнгэ һомолуулһан байна. Дунда Азиин республиканууд арадай ажахыда, 1930 оной тэн болотор бюджетнэ гаргашань олзо доходһоо холо үлүү байгаа.

Тоо, баримтануд хүндэ ехэ юумэ ойлгуулдаггүй гээд хэлсэдэг. Зүгөөр иимэ тоонуудые дурдабал яахаб? 1913 онтой сасуулбал, 1971 ондо СССР-эй промышленна продукциин бүхы хэмжээнэй 99 дахин ургаа һаань, Казахстанда—158 дахин, Арменидэ—201. Киргизидэ—211 дахин ургаа. Совет засагай тогтоһонһоо хойшо Дунда Азида промышленностиин 100 гаран һалбари, тэрэ тоодо үнгэтэ, хара металлурги, радиотехническэ ба электротехническэ промышленность, хими ба нефтехими бии болгогдоо. Дунда Азиин совет республиканудай үйлэдбэрилһэн продукци дэлхэйн бүхы оронуудта эльгээгдэнэ.

Индустриин хурдан түргэн хүгжэлтэ союзна республиканудай национальна доходой ургалта түргэдхөө. 1960 онтой сасуулбал, 1970 ондо Таджигай ССР-эй национальна доход 2,13 дахин, Киргизэй ССР-эй — 2,2 дахин нэмээ. Тэрэ үедэ ороной олзо доход дунда зэргээр 2 дахин ехэ болоһон байна.

Бусад республиканудай, тэрэ тоодо России Федерациин газар дээрэ байдаг автономито республиканудай экономико хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Заволжиин сүл губита талмайнуудта, тайгада, мүльһэтэ тундрада заводууд, фабриканууд бодхоогдоно, руднигууд ба шахтанууд хүдэлнэ. Гушан жэлэй туршада, 1940 онһоо 1970 он болотор, жэшээлхэдэ, Башкирай автономито совет социалис республика доторхи промышленна продукциин хэмжээн 39 дахин, Татарай—27, Чувашай—23, Марийска ба Удмуртиин АССР-эй —22 дахин, Яхадай—19, Коми АССР-эй—16 дахин дээшэлээ. СССР-эй арадуудай аха дүүгэй бүлэдэ нэгэдэн ороһон ушар национальна экономико хүгжөөхэ, арадай байдал һайжаруулха хэрэгтэ хэды ехэ аша туһатай байһаниинь Латви, Литва, Эстониин жэшээ дээрэһээ элеэр харагдана. 27 жэлэй туршада — 1913 онһоо 1940 он болотор—Литвагай промышленна үйлэдбэри 2,6 дахин, Эстониин—1,3 дахин нэмэһэн, харин Латвида—10 процентээр хороһон байна. Тиихэдэ Прибалтикын бүхы республиканудта буржуазин зонхилолгын жэлнүүд байгаа бшуу. Эдэ баримтануудые сасуулхын тула, хүршэ Белоруссиие абаад үзээ. Советскэ Союзай бүридэлдэ байха үедөө промышленна продукциингаа үйлэдбэриие 8 дахин нэмээгээ.

Индустриальна хүгжэлтын замаар дабшагша России Федераци, Азербайджан, Грузи, Туркмени, Белоруссии — аха дүү республиканууд 1940 ондо Советскэ Союзай бүридэлдэ ороһон Литвагай, Латвиин, Эстониин арадуудта эдэбхитэйгээр туһалжа эхилээ. Тэрэнэй аша үрэнь иимэ: 31 жэлэй туршада—1940 онһоо 1971 он болотор—промышленна продукци үйлэдбэрилгынь хэмжээн бүхы Союз дотор 12,8 дахин, харин Эстониин ССР-тэ—29 дахин, Латвида—31 дахин, Литвада —33 дахин нэмээ. Совет Прибалтикын республикануудта хүндэ ба хүнгэн промышленность байгуулагдаа. Мүнөө үеын экономикын гол һалбаринууд: электротехникэ, радиотехникэ, электронике илангаяа түргэнөөр хүгжэнэ. Ригын, Таллинай, Вильнюсэй заводуудай бүтээһэн приборнууд ба радиоаппаратурые дэлхэйн олон оронууд худалдан абадаг юм.

ССР Союзай арадууд экономическа байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэхэдээ, социалис интернационализмын харилсан туһалалсалгын, харилсаа холбооной ёһо гуримуудые баримталан, бүхы ороной, республика бүхэнэй аша туһада арадай ажахые хүгжөөхэ гэжэ оролдоно.

Совет хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэлые үндэһэн болгон, экономическа, социально-политическэ, соёлой хүгжэлтын хэм хэмжээе жэгдэрүүлгэ — социалис үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, СССР-тэ ажаһуудаг бүхы арадуудай байдал улам һайжаруулха хүсэтэ түлхисэ болоно.

Леонид ПЕКАРСКИЙ,
СССР-эй Госпланай НИИЭН-гэй ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

Социалис оронуудаар

ВАРШАВА. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Гданьска судоверфиин хүдэлмэрилэгшэд дайнай хойто тээхи үеын түүхэдэ ороһон ээлжээтэ түйлалтаяа тэмдэглэбэ. Хамта дээрээ гурбан миллион шахуу тонно ашаа үргэхэ зургаан зуун судна эндэ бүтээгдээ. Щецинскэ загаһашадта зорюулагдаһан мантан томо «Буран» гэжэ рефрижератор зургаан зуудахинь болоо.

Гданиин флотилида 40 янзын суднанууд бии юм. Тэдэнь дэлхэйн 11 ороной тугууд доро тамардаг. Судна бүтээгшэд 200 мянгаад тонно ашаа үргэхэ 32 судна байгша ондо ашаглалгада оруулаа. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ судоверфьһээ эгээл олон судна абадаг оронуудай нэгэниинь Советскэ Союз болоно.

УЛААН-БААТАР. Дээдэ эрдэмэй үндэһэн кадрнуудые бэлдэхэ асуудалаар арадай засагай мандаһан Монгол орондо ехэ амжалта түйлагдаа.

Һүүлэй 5 жэлэй турша соо ороной дээдэ һургуулинуудта 9,5 мянга гаран мэргэжэлтэд бэлдэгдээ. Тэдэнэрэй олонхинь Монголой гүрэнэй университет дүүргэһэн дипломтой. Ороной арадай ажахын, соёлой элдэб һалбаринуудые дээдэ мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдтэй болгохо хэрэгтэ университет ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэрэнэй хүдэлжэ байгаа 30 жэлэй туршада дээдэ мэргэжэлтэй 9000 хүн тэндэһээ гараһан байна.

Монголой гүрэнэй университедтэ Советскэ Союзай, мүн бусад социалис оронуудай студентнэр һурадаг. Тус университет харин 10 гаран ороной дээдэ һургуулинуудтай халуун холбоо барисаатай юм.

ХАНОЙ. Нютагай транспорт болон зам харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта түйлаһанайнь түлөө Хойто-Вьетнамай Каобанг провинциин захиргаанай комитедтэ ДРВ-гэй Президентын дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Каобанг провинци Вьетнамай Демократическа Республикын хадалиг райондо оршодог юм. ДРВ-гэй Президентын дамжуулгын Улаан тугые тус провинци хоёрдохи жэлээ барижа байнхай. 1968—1970 онуудта зам харилсаа хүгжөөлгөөр амжалта түйлаһанайнгаа түлөө энэ провинци орденоор шагнагдаһан байха юм.

Провинци доторхи замууд 1971 ондо 570 километрээр ута болгогдоо. Тиихэдэ 100 километр шэнэ харгы нээгдээ. 800 километр хуушан харгы заһабарилагдаа. Элдэб түхэлэй хүүргэ баригдаа.

БУДАПЕШТ. Арадай засагта Венгриин нефтехимиин промышленностиин эгээл томо түбэй барилга Ленинварош хотодо эхилбэ. Тэрээндэ мүнөө жэл 11 миллиард форинт гаргашалагдаха юм. Энэнь ВНР-эй хүндэ промышленностиие табан жэлсоо хүгжөөлгэдэ һомологдоһон бүхы мүнгэнэй арбанай нэгэ хубинь болоно.

Ленинварош хотодо нефть үйлэдбэрилдэг комбинат ойрын жэлнүүдтэ баригдаха. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээнэй ашаглалгада ороходо, нефть дамжуулдаг «Дружба-2» гэһэн тусхай соргоор Советскэ Союзһаа абтаха 3 миллион тонно нефтиие тус завод жэл бүри буйлуулан шанаржуулхаар хараална. Шэнэ комбинадай түхеэрэлгын ехэнхи хубинь мүн лэ СССР-һээ асарагдаха.

ПРАГА. Мүнөөнэй табан жэлэй түгэсэхэ үеэр мянган шэнэ электровоз Социалис Чехословакиин түмэр замаар поезднуудые шэрэжэ эхилхэ. Республикын машина бүтээгшэд ерэхэ жэлэй хугасаа соо шэнэ түхэлэй 200 гаран электровоз бүтээн гаргаха. Тэдэнэй олонхинь Ильзень хотодохи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» гэдэг предприятяар бүтээгдэн гаргагдаа. Эндэ хабсаргагдаһан, машина бүтээгшэдэй байгша оной Брно хотын яармагай алтан медальда хүртэһэн тусхай локомотив, мүн постоянна, переменнэ зайн галаар хүдэлдэг хурдан электровозууд Чехословакиин түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй найдамтай «хүлэгүүдынь» болохо. Иимэ электровоз час соо 160 километр зайе гатална.

Элдэб түбинүүдэй түмэр харгыгаар «Шкода» маркын локомотивууд хүнүүдые, ашаануудые тээгээд табилуулна. Ильзеньскэ заводой продукциие Советскэ Союз эгээл олоор худалдан абадаг юм. Чехословакиин уран гартанай бүтээһэн 1,5 мянга гаран иимэ машина Соведүүдэй ороной булад замаар шуумайн дабшана.

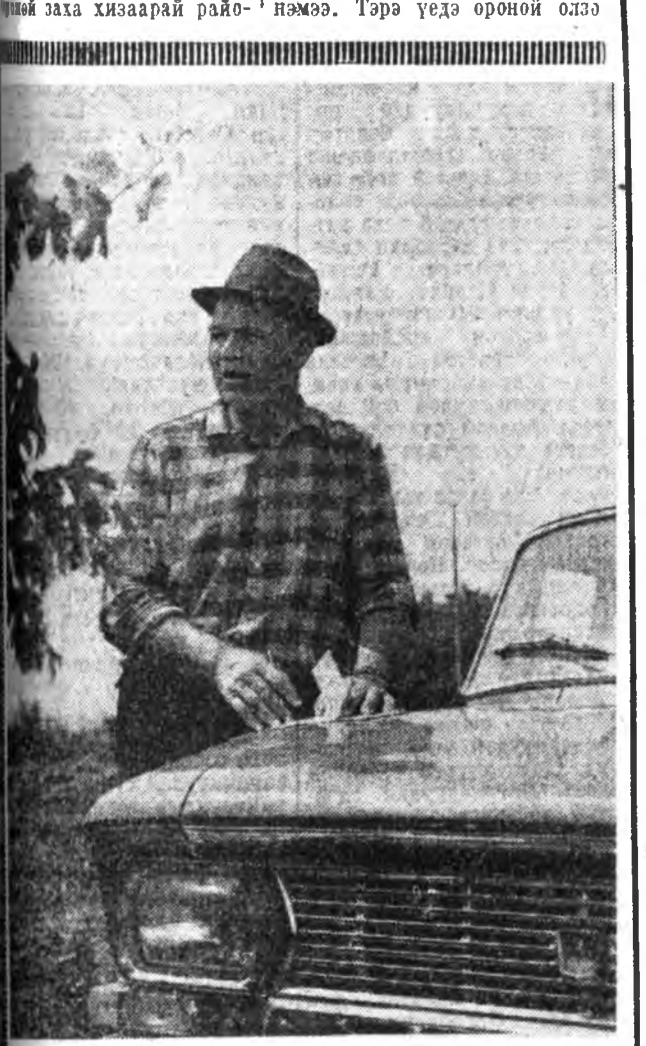
СОФИ. Болгариин Наукануудай академиин бүлэг инженернүүд профессор Здравко Стойкова гэгшын хүтэлбэри доро «Бетатест» гэжэ аккумуляторнуудые оньһон аргаар туршаха стенд зохёобо. Шэнэ аккумуляторнуудай техническэ параметр шалгадаг саг хороогдоод, тэдэнь хуушан стенднүүдһээ үлүү һайн болоо. Стендын хүдэлмэри гүйсэд оньһожоруулагданхай.

«Бетатест» ганса оронойнгоо промышленностьда бэшэ, мүн хилын саанашье, жэшээлхэдэ, «Жигули» автомашинын аккумуляторые шалгахада хэрэглэгдэхэ байха. Болгариин электротехническэ промышленностиин зарим заводуудта «Бетатест» хэрэглэгдэдэг болоо.

БУХАРЕСТ. Тосхонуудые электрижүүлхэ жэлэй түсэб Бистрица-нэсэуд уездэ гурба һараар урид дүүргэгдэбэ. Уездын 235 һуурин тосхондо электрын элшэ оруулагдаа. Тэрэниие бусад тосхонуудта дамжуулха лини Лешу, Лунке Лешулуй нютагуудай хоорондо мүнөө татагдажа байна. Бистрица-нэсэуд уездын гүйсэд электрижүүлэгдэхэ үдэр улам ойртоно.

Ороноо, илангаяа хүдөө нютагуудые электрижүүлхэ асуудалнуудта, Румыниин экономическа хүгжэлтын түсэб дотор гол анхарал хандуулагдана. Ороной 39 уездын 13-ниинь мүнөө хүсэд электрижүүлэгдэнхэй. 1975 ондо, энэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ 60 миллиард киловатт-час гэхэ гү, али 1938 онойхиһоо 60 дахин ехэ электрын элшэ хүсэн Румынида үйлэдбэрилэгдэхэ.

ТАСС.

МОЛДАВИИН ССР. Николай Дмитриевич Узун Молдавидаа эрхим виноград ургуулагшадай нэгэн гэжэ суурхаһай юм. Тэрэ Чадыр-Лунгска районой «Искра» колхозой бригадые 20 жэлдэ ударидан хүдэлнэ. Тэрэнэй коллектив жэлһээ жэлдэ шэнэ арга хэрэглэн нарата жэмэсэй үндэр ургаса хуряана. Ленинэй орденой кавалер, МССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. Д. Узун эрхимээр ажаллахынгаа хажуугаар гүрэн түрын ба нитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Д. Узун.

ТАСС-ай фотохронико.

Рассказ

Даширабдан БАТОЖАБАЙ

ХОНИНОЙ УУСЫН ХУБАЛЗА

(Түгэсхэл. Эхининь 246-дахи номерто).

Тамхияа һорон гэһээнь, үни унтаршаһан байба. Тамхинайнгаа үлдөөсэ үүдэ руугаа шэдэжэрхёод, баһа гүнзэгы бодолдо дарагдана: «Үнөөхи Могойтын вокзалһаа асарһан зайгуул хоёрни үбһыемни сабшана гээшэ гү, али үгы гү?... Сабшана ёһотой. Арба, табашье һаань мүнгэн тоосоогынь үгөөгүйб. Уржын саада үдэр ой гаража нэгэ гүрөөһэ инзагатайнь асаржа хаяа һэм. «Хартаабха, хартаабха» гэлдэхэдэнь: «Тэрэ колхозой хартаабхын дундаһаа сүмөөхэнөөр орожо малтаад, амаараа гаратараа эдигты»,—гэжэ хэлээ һэм. Иигээд лэ үбһэншье өөрөө сабшагдажа байна гээшэ. Харин хайшан гэжэ нэгэ хандагай мухарюулхамни гээшэб? Мүнөө мүнөө хандагай тарган, үхэрэй мяхан гээд столоводо тушаабал, үгэ байхагүй» — гэжэ тэрэ шэбшэхэ зуураа шүлһэниинь дуһахадал гэнэ.

Мухани газааһаа орожо:

— Яаһан жэгтэй хонид гээшэб! Тугаар минии ерэхэдэ байһан газартаа мүнөө болотор байнал!—гээд гайхангяар хэлэбэ.

Холхонсог Баатар ташаганса энеэнэ:

— Тинхэл ёһотой! Бишни нэгэ ухаан хэжэрхёо һэм! — гээд баһа эльгэ хатаба.

— Адуулжа байһан хонинойнгоо байраһаа хүдэлхэгүйн түлөө ямар ухаа хэдэг хүмта?—гэжэ Мухани асууха зуураа һууридаа ошожо һууна.

Холхонсог Баатар нүхэр тээшээ нюдээ эмнигэд гүүлээд:

— Нэгэл арга бии юм даа,—гэбэ ха.

Гартаа сүүмхэ бариһан Долгор газааһаа орожо, тэрэнээ эсэгынгээ агнуурида бэлэдхэһэн сумаагай хажууда табижархиба.

— Долгор, мэндэ сайн!—гээд, баяртайгаар энеэбхилһэн Мухани Хүнэй халта дуулахаар:

— Сайн,—гэжэ аман соогоо Долгор гүбэд гэбэ.

«Яба ихэдэжэ бай! Бурхан үзэг, шамайе гартаа абабал, шинсгалдай шэнгихэнээр бажуухал байхаб!»—гэһэн бодол толгойдоо шэбшэбэшье, муу ёроёо нюуртаа гаргангүй Мухани энеэбхилэн зогсоно.

— Зай, комсомолшууд хэр һонин юумэ хөөрэлдэбэт? Юрэдөө, дайн болохоёо байнагүй бэзэ?— Үнөөхи папиросоо һорон байгаад эсэгэнь асууба.

— Дайншье болохоёо байнагүй хэбэртэй, харин өөһэдынгөө доторой дайсадтай эрид тэмсэхэ гэлсээлди даа,—гэжэ Долгор харюусана.

— Тэрэ дотор дайсадтнай хэд гээшэб?—гэжэ асууха мүртөө, Мухани һууридаа һууба.

— Шам шэнги тунеядецууд, архиншад, браконьернүүд гэлсэнэл даа. Алиментһээ тэрьелдэг хүнүүдшье тухай хөөрэлдөөн болоо!

— Һэ, бил алиментһээ тэрьелээ бэшэб даа!—гээд тамхияа дээрэ дээрэһээнь һорожо байгаад, Холхонсог Баатар энеэсэгээнэ.

— Юрэдөө, намдал хабаатай бэшэ! — Мухани гарайнгаа араар амаяа аршаба.

Гэр дотор шэмээгүй болошоно. Мухани Холхонсог Баатар хоёр мүнөө Долгорой хэлэһэн олон юумэнүүдые толгой соогоо һубарилдуулан шэбшэжэ захалаа һэн. Харин Долгор үсэгэлдэрэй суглаан тухай, тэндэ өөрынгөө хэлэһэн үгэ тухай бодоно. Үнэхөөрөөшье, архиншад, тунеядецууд, алиментһээ хазагайраашад болон браконьернууд тухай шангашаг хөөрэлдөөн болоһон байгаа. Совет засагай тогтоһоор табин жэлэйнь ойн баярта угтамжа болгон, ямар амжалтатай ерэжэ ябаһанаа нарибшалан үзэхэһөө гадна, колхозойнгоо түрүү зониие энэ суглаан дээрэ тэмдэглэһэн юм. Долгор болоод тэрэнэй эхэ Үзэмшэ хоёрые һайн хонишод гэжэ тэмдэглэхэһээ гадна, Холхонсог Баатар тухай шанга хөөрэлдөөн болошоо һэн. Һамган басаган хоёрооро барлаг хээд, хулгай агнуури хэжэ зайгуултаад, аралжаа наймаагаар хото город гүйлгэжэ, тунеядец гүүлэхэгүйн түлөө: «Хонишон гээшэб!»—гэжэ үбсүүгээ шаагаад ябадаг хүниие һургаха сагнай ерээ гэжэ комсомолшууд нэгэн һаналаар үгэ хэлэһэн байгаа. Өөрөө Долгор үгэ абажа хэлэхэдээ: «Бидэнэй гарһаа гараһан, заабари хэлэбэлнай, занаха, хараахаһаа бэшэ үгы болоһон хүниие яахабибди? Нитын хүсэн бии юм һаа, эндээ хашхаралдаад, хажуу тээһээмнай хаража бү байгты! Шадаа һаа, үглөөдэртөө өсртэйнь хөөрэлдөөд, үгэ хэлээ ойлгуулыт!—гэһэн юм ха. Мүнөө энээн тухай Долгор эсэгэдээ хэлэнэгүй: «Харин хэрбээ партиин болоод комсомолой зүгһөө ямаршье хэмжээ һургаал эсэгэдэмни үгэнгүй, энэ минии суглаанда хэлэһэн үгэ хобоор дамжажа тэрээндэ дуулдабалнь, би яаха гээшэбиб?!»—гэжэ шэбшэжэ һууна бшуу.

Газаа моритой хүнэй түргэн хатараар ерэхэнь түбжэгэнэн соностобо. Гэртэ һууһан зон бултадаа шагнаархалдан байбад. Үүдэнэй хар яр гээд сэлигдэхэтэй хамта, хүхэ сагаан болошоһон шарайтай Үзэмшэ гартаа таба зургаан ооһорнуудые баринхай юумэ ороод зогсошобо.

Ууран хүрэһэн Үзэмшые тухайлһан Холхонсог бултанһаа урихан шарай харуулаад:

— Зай, Үзэмшэхэмни, үбһэмнай хэр сабшагдажа байнаб?—гэжэ асууна ха.

— Маа, бари!—гартаа байһан ооһорнуудаа үбгэнэйнгөө нюур руу шэдэжэрхинэ.—Хүншье болоһоор дуулаашьегүйб, үзөөшьегүйб!..

— Бү нохойро! Юу дуулаагүй, юу үзөөгүй эмэбши? — Холхонсог Баатар һууриһаа һүрэжэ бодобо.

— Хонинойнгоо хүлнүүдые тушааад адуулдаг юм гэжэ хэн шамда хэлээб? Таба зургаан хонинойнгоо урда хүлнүүдые уяжархиһаншни...

— Хэлээ хата! — Холхонсог Баатар газар дэбһээд, һамганайнгаа үгэ таһална. — Хонидоо дахуулаад хойшо урагшагүй тонилдог зольбонуудые тушаалби даа! Теэд тушаһандамни юун болоо юм? Али, туража үхөө юм гү?

— Үшөө тураажа алахашни дутаа гү? Иимэл хара сэдьхэлтэй амитан ха юмши. Гүрөөһэ инзагатайнь алаад үбһэшэндөө үгэһэн байнаш. Хууляар хориходонь ойлгодоггүйшье һаа, тэбшэ дүүрэхэ мяхагүй тэрээхэн нарай инзага буудахаяа хайрладаггүй юм гүш? Браконьер! Колхозой малшан бэшэ, хонинойнь уусын хубалза гээшэш!—гэжэ байгаад, Үзэмшэ һамганиинь хэзээдэ үзэгдөөгүйгөөр ганиржа оробо.

— Эжы зүб хэлэнэ! Хонишонби гэжэ бэеэ далдалаад, орон нютагайнгаа баялигые тоножо ябаһан ёһотой тунеядец гээшэт!—гээд, басаганиинь хажуу тээһээнь дабтана ха.

— Хара гэртээ хаан, бэрэ гэртээ богдо гээшэб!—уур дундаа Холхонсог хирмээ ходо татаад, шаб байса газар шабхадаад, һамганайнгаа урда гүйжэ ошоно, — Минии дайнһаа ерэхэдэ, мангир тарнаагаар хоолложо тажаа болоод ябаһан Үзэмшэ, үргэмжын һайгаар хүл дээрээ бодоходоо, хүниие хусадаг болобо гүш? Ши Долгор, хэниие һажаажа хусанаш? Таби гаран оной хатуу үедэ үнэгэнэй арһаар шамайе мансылжа, хүүгэн нялха бэедэшни хүйтэн хабар үзүүлэнгүй, абашни гээшэб гэжэ альган дээрээ үргэлжэ, эсэгэшни гээшэб гэжэ эльгэ зүрхөөрөө энхэрэн энэ болгооб! Ай, халам халаг, моримни үхэг! Үлэгшэн нохойнуудые тэжээнхаар, үүдэгүй гэртэй, үлэн хооһон һуухаяа яагаабиб!—гэжэ байгаад гэр соогуураа урагша хойшоо гүйжэ ябаад, үмдэнэйгөө хирмээр шабшаб байса шала шабхадана.

Энэ үедэ амилхаяа айшаһан Мухани углууда хороод, абяа шэмээгүй һууба. Гэнтэ газааһаа хүнүүд орон гэхэдээ: нэгэ милиционер, зүблэлэй түрүүлэгшэ, тус колхозой комсорг гэгшэд байба. Мэнэ һая хирмээрээ газар шабхадажа ябаһан Холхонсог Баатар тэдэнэй урда гансаараа зогсошоно ха. Хоёр нюдээ сахаригтуулан, хурса доёгор хамараа шэшэрүүлэн байһан тэрэниие мүнөө хараһан хүнэй заатагүй һөөргөө гүйжэ гараханъ сохом һэн. Теэд энэ ороһон улад тэрээнһээ айжа зугадабагүй. Шэшэржэ байһан Холхонсог Баатарые номгоодхожо, углууда хороод байһан Муханиие дүтэлүүлжэ: юундэ ерэһэнээ, юун болоһониинь зохидхоноор ойлгуулаад, хуулиин үмэнэһөө заахан нэгжүүл хэхэ баатай болоһоноо тэдэнэр сойосхобо. Уданшьегүй нэгжүүл хэжэ, сэмгыень тайраһан сэрэгэй буу, цинковэ баанхатай һомо, сумаа соохи һүхэ болоод агнуурида эдихээ бэлэдхэһэн хоол хошыень стол дээрэ обоолбод.

— Зай, хуурмаг хонишон Холхонсог Баатар, энэ үдэрһөө, энэ минутаһаа браконьер мэргэжэлээ орхижо, бидэнээр хамта аймаг ошохо болобо гээшэт! Та, тус браконьерэй туһалагша, баһал нүхэртээ хамта аймаг оролсохо болобот!—гээд, яб байсахана милициин хүдэлмэрилэгшэ элихэбэ.

Удаан саг тэдэнэр унжагайраашьегүй, улаан бүһэтэй машинада бултаараа һуугаад, аймагай прокуратурын адресаар ябашоод һэн. Тэндэ юун болоһониие уншагшад өөһэдөө тухайлна бэзэт.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

...ФСР: ТАЙГА ДЭЭГҮҮР ТАТАГДАҺАН ЭЛЕКТРО-ХҮҮРГЭ

«Энергосетьпроект» институдай экспедици «Усть-Илимэй ГЭС — Братска ГЭС» гэһэн 500 мянган вольт хүсэтэй электро-дамжуулгын түрүүшын лини бараха газар бэдэржэ дүүргэ... 268 километр ута электрын энэ лини бар тайга соогуур, гушаад гол горходые гаталан, хүлхэ намаг дээгүүр, мүнхэ сэбдэг газараар татагдаха юм. Энээниие Усть-Илимдэ түрүүшынхеэ Ангар дээгүүр татахань. Шэнэ ЛЭП-500 (эндэ нимэ гурбан лини татагдаха юм). Усть-Илимэй ГЭС-эй элшэ хүсые Сибириин нэгэдэмэл энергосистемэдэ оруулха байна. «Братскгэстройн» электро-хабсаргагшад тус линиие ерэхэ жэлдэ эхилхэ.

УКРАИНА: НАМАРАЙ ТАРЯАН НОГООРБО

Украинын намарай тарилгын үргэн ехэ талмай ногоон хүнжэлөөр хушагдаба. Республикын бүхы районуудаар һүүлэй үедэ хура бодоо орожо, таряанай гарасада гоританойгоор нүлөөлнэ. Таряашад поли дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа эхилээ.

Республикын, колхоз, совхозуудта намарай тарилгын түсэб дүүргэгдэбэ. Юһэн миллион шахуу гектарта эрхим шанартай үрэһөөр тарилга хэгдээ. Колхоз, совхозуудай поли дээрэ «Кавказ», «Аврора», «Одесская-51» гэжэ үрэжэлөөр ехэ шэниисэ таригдаа. Мүнөө жэлдэ хэды гаи гасуур байбашье һаань, эдэ сортнууд олохон ажахынуудта гектар бүриин 50—60 центнер ургаса үгөө.

Мүн ондоошье сортын үрэһэнүүд таряалангай ехэ талмайе эзэлбэ. Гектар бүриһөө 42—54 центнер ургаса үгэдэг, «Прибой» сортын шэниисэ, «Белоруссиин эрдэмтэдэй бии болгоһон «Белта» гэжэ хара таряан эндэ таригдана.

ЛАТВИ: ЗАГАҺАШАДАЙ АЖАЛАЙ РАПОРТ

Совет Латвиин загаһаша колхозуудай суднануудай экипажууд октябриин 13-да жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Уларилай хэды муушье һаа, республикын ажахынууд 1972 ондо миллион центнер салака, килька, хадарин, камбала, зэбгэн, угрь, лосось болон бэшэшье олон янзын загаһа баряа.

«Узвара», «Бривайес «Звениекс», «Бривайс Вилнис» колхозуудай загаһашад СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаранхай. Жэшээлэн хэлэбэл, «Узвара» колхозой суднануудай экипажууд Баруун бассейндэ түрүүлэн жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн байна. Балтиин далайда загаһа бариха намарай хаһа түлэг дундаа.

ТУРКМЕНИ: НАМАРАЙ ХЭШЭГ

Мургаб, Тедженэй эрье тохойнуудай, Каракумай талын ажахынууд оройн капуста хуряажа эхилбэ. Дыни, арбуз, помидор, перец, болон баклажануудые суглуулга үргэлжэлһөөр.

Марийска областиин колхоз, совхозууд гүрэндөө 6500 тухай тонно эдеэ тушаахаар харааланхай.

КИРГИЗЭЙ ССР. Ош город. Тельманэй нэрэмжэтэ гудамжа.

ТАСС-ай фотохронико.

СССР-эй КОМАНДА ЧЕМПИОН БОЛОБО

ВАРНА. (ТАСС). Болгариин энэ хотодо боложо дүүрэһэн Европын чемпионадта СССР-эй эхэнэр баскетболистнуудай команда бүхы уулзалгадаа шүүжэ, арбан нэгэдэхеэ Европын чемпион болобо. Һүүлшын нааданда Болгариин командатай уулзахадаа, 79:48 тоотойгоор шүүһэн байна. Болгариин баскетболист басагад хоёрдохи һуури эзэлбэ. ЧССР-эй спортсменкэнүүд бронзо медальда хүртэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): наада захаданъ — Ольга Сухарнова, Нелля Ферябникова, Зинаида Кобзева, Людмила Крестьянинова, Ульяна Семенова; саада таладанъ — Татьяна Овечкина, Людмила Кузьмина, Ангела Янкунайте, Надежда Захарова, Наталья Назембо, Лидия Гусева, Раиса Курзякова.

ТАСС-ай фотохронико.

ЕЛҮҮР ДЭЭРЭ „ШУУРГАЛНА"

ШАЙБАТАЙ хоккейгээр ороной XXVII чемпионадта арбан найман наадан болобо гэхэ гү, али нэгэдэхи дүхэриг тэнхилбэ. Энэ жэлдэ нааданууд орёо шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, елүүр дээрэ «шуургатай» байһаар. Олонхи командануудай хоккеистнүүд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн байха юм.

Мүрысөөндэ һүүлшын һууринуудые эзэлжэ ябаһан Челябинскын «Трактор», Ленинградай СКА команданууд нэгэшье наадандаа илалта туйлажа бираагүй.

1971 ондо ороной чемпион —ЦСКА бүхы уулзалгануудтаа шүүжэ, харагшадые урмашуулан баясуулһан байна.

Манай хоккейн ветеран, Воскресенскын «Химик» командын капитан Валентин Козин найман очко абажа, мэргэн түрүү добтолгошодой дунда түрүү һуури эзэлнэ. Москвагай «Динамын» хоккеист Анатолий Мотовилов зургаан очкотой боложо, удаадахи һууриди гараба.

Октябриин арбан долоондо «Крылья Советов», Горький хотын «Торпедо» командануудай хоорондо Москвада болоһон мүрысөөн илан ала шанга тэмсэлдэ үнгэрөө. Энэ уулзалгада ниислэл хотын хоккенстнүүд 9:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

Түрүүшээр наадан тэнсүү байдалда үнгэрбэ. Нааданай нэгэдэхи шатада Волго мүрэнэй эрье дээрэхи хотын хоккеистнүүд булюу һайнаар наадаһан байха юм. Тиин хойшодоо Москвагай хоккеистнүүд улам бүри эршэтэй боложо, иимэ ехэ тоотойгоор илалта туйлаа бшуу.

Хоккейн нааданда дуратайшуулые энэ жэлдэ һонирхолтой мүрысөөнүүд хүлеэнэ. Долоон социалис ороной эдир хоккеистнүүд ноябриин 21-һээ 30 болотор металлургнуудай хото болохо Череповецэй спортын ордон соо мүрысэхэ.

«Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө зургаадахи наадан декабриин 16-һаа 22 болотор Лужникидэ үнгэргэгдэхэ юм. Энэ хадаа дэлхэйн чемпионадай урда тээ национальна командануудта шухала шалгалта болохо байна.

Болградска районой Калининай нэрэмжэтэ колхоз Одесскэ областиин түрүү ажахынуудай нэгэн болоно. Тэрэ … мянган га эдлүүриин газартай. Колхоз хүдөө ажа… мүнөөнэй оньһото техникээр хангагданхай:

Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн бүлэ эндэ эетэй… тэйгээр ажаллана. Колхозннгууд баян бардамаар, … болбосоролтойгоор ажаһууна, сүлөө сагтаа болбосон һа… наар амарха, һуралсаха, спорт эрхилхэ аргатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Елена Шишман һори… хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БҮХЫ ҮХИБҮҮДЫНЬ—АВИАТОРНУУД

Табан авиаторай эсэгэ — Джура Шаджалиловта городой хүндэтэ эрхэтэн гэһэн нэрэ соло Шахриханска горсоведэй гүйсэдхэхэ комитет олгобо.

Джура Шаджалиловай ехэ басаган Зульфия анха түрүүн авиатор болоһон байгаа. Юрий Гагаринай юртэмсые тойроһон дурасхаалта жэлдэ Зульфия авиатор болохо гэжэ шиидэһэн юм. Тиихэдэ Зульфияда хүндэ хүшэр байгаа бэлэй. Сулеэтэй саг хомор байха: ехэнхи сагынь хэшээлдэ бэлдэлгэдэ зорюулагдадаг байгаа. Һүүлшын шалгалтые эрхим сэгнэлтэтэйгээр тушааһанайнгаа һүүлээр Зульфия абадаа иигэжэ хэлэһэн байгаа:

— Куйбышев город ошохомни. Авиационно институтда орожо һураxаб.

Авиатор болохоёо яахадаашьеб дурлаһан тухайгаа басаганайнгаа хэлээшьегүй һаань, наһатай болоһон Джура, тэрэнэй һамган Мархамат арсаха эрхэгүй байгаа. Ушарынь юуб гэбэл, дэлхэйн түрүүшын космонавтын портредые газетэһээ басаганиинь хайшалжа абаад, ханадаа үлгэжэрхиһэн байгаа ха юм.

Абань басагандаа юушье хэлээгүй. Уданшьегүй ехэ Мухаммадали хүбүүниинь дунда һургуули дүүргээд, авиационно училищида орохоор шиидэбэ. Тиигэхэдэнь дайнда хабаадалсаһан, автомашинын жолоошон мэргэжэлтэй Джура абань бодолгото болоо һэн. Үхибүүдэйнгээ иимэ шиидхэбэри абаһан ушарта абань нүлөөлһэншье байжа магад. Дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүд тухай Джура үхибүүдтээ нэгэнтэ бэшэ хөөрэдэг байгаа. Тонно хахадай ашаанай машина дайнай харгыгаар жолоодожо ябахадань, дайсанһаа тэрэниие летчигууд оло дахин хамгаалһан байгаа бшуу. Эдэ ушарнууд тухай бүри һонирхолтойгоор хөөрэдэг һэн.

Хүбүүнэйнгээ Оренбургын авиационно училищида һурахаяа ошоходо, абань ехэ хүхюутэй баяртайгаар үдэшөө бэлэй. Тэрэ училищида Валерий Чкалов, Юрий Гагарин һураһан байгаа.

Зульфия басаганайнь инженер болоод, Ташкент хотын Чкаловай нэрэмжэтэ авиационно заводто самолёдуудые бүтээлсэжэ байхада, Оренбургын училищиин һурагшадай список соо Шаджалилов гэжэ фамили дахинаа бии болоо һэн. Тэдэнэй Алим… хүбүүн курсант бол… бо. Һүүлээрнь Тахир … жэ дүүнь баһал … училищида ороо. Учи… шида оролгын шалга… амжалтатай тушаа… Рахимджан хүбүүн… һаяхан курсант боло… Эгээ бага Касимджан … бүүниинь томо боло… байна. Тэрэнь Муха… дали ахынгаа бэлэг… авиаторай фуражка … дол үмдөөд ябадаг. Б… авиатор болохо хүсэл… тэй байжашье магад.

М. РАХИМОВ,
Ю. ЮДИН,
ТАСС-ай корр.
Үзбегэй ССР.

УРАН ШҮЛЭГЭЙ ДОЛГИН ДЭЭРЭ

Булат ЖАНЧИПОВ

ЗУНАЙ ҺҮНИ

Зулгыхан һэн даа,
Зунай тэрэ һүни.
Залаа шобхо ууладай
Залгаа дулаан үбэртэ
Шэнэхэн хөөбэр мананай
Шэбээлхэдээд хонохые
Забилап удаан шэртэжэ,
Залхууранги һуугаа һэм!
Унайгаар анхилаа
Ужам таладаа
Үдэшэнһөө шамайгаа
Үгылэн байхадаа.
Үндэртэ дуураһан
Үнжэгэн манантай
Гансата сасуулаагүйм
Гайхалтай...
Огторгойн аянда
Үгсэжэ аяшараад,
Оройтоһон һара
Орохо дээрээ
Һүмбэрэй оройһоо
Һүлэмхеэр гэтээд:
«Үнөөхиш сонхоо сэлинхэй,
Унтажа байнал», —гээ бэлэй.
Зулгыхан һэн даа,
Зунай тэрэ һүни.
Залаа шобхо ууладай
Залгаа дулаан үбэртэ
Шэнэхэн хөөбэр мананай
Шэбээлхэдээд хонохые
Шэнэ бодолоор мэдэржэ
Сэлмэшэнхэй һуугаа һэм.

ҺҮҮДЭРХЭН
(ШОГ)

Сэнхир тэнгэриин наран доро
Сэнгүү сэдьхэлтэй ябахадам,
Затагар харахан һүүдэрхэн
Заатагүй намайе дахадаг юм.
Хуудам тэнгэриин дээрэһээм
Хубилан үүлээр бүрхэмсөөр,
Харахан мүнөөхи һүүдэрни
Хажууһаам зайлаад байдаг лэ.
Бэрхэшээлэй ерэхэдэ
Бэлээр эрьеэд арилдаг,
Хашагдан тэрэнээ дабахадаш—
Хажуудаш һүрхэй зогсодог,
Хүйтэн бүрүүл һүүдэртэл
Хүйхэр нүхэд байдаг ха.

ҮГЛӨӨГҮҮР

БҮТҮҮГЭЙ ХОЙМОРТО

Үргэн Бүтүү, сэлгеэн Хоймортош
Үүрэй толоноор үзэгдөөгүй һайхан—
Мундуухан һахалтай шэнхисын
далай
Мүлигүүхэн шүүдэр соо мүнгэтэһэн
зурагтай.

Үнгэрһэн жэлнүүдэйш хуудам талыс
Үргэн нюруудаш обёоржо ядааб,
Талын шубууханай түүрээн дуулахые
Таряалантай захада һайхашаан
шагнааб.

Һарбагар жаахан һаарал шубуухан
Һагсаганан удаан дуугаа татахадаа,
Һархагар хоолостой Хоймор нютагаа
Һайхашаан намдал магтаа хаяа...

Бүтүү нютагайнгаа энэл Хоймортоо
Бухал шэрэдэгээ һанана гүш, нүхэр,
Холын бухалай оруулгада үрдилдэн
Хабархан урилдаа табидагаа?
Урдын буусын хүлэрэй захаар
Үрмэдэһэн бухалнууд таруунууд
бэлэй.

Шарланги тала үдын наранаар
Шумуулай олоор шаадаг бэлэй.

...Нахидай саанаһаа наранай толон
Намжааран тэнгэреэр туяарна,
Үндэрхэн долгёороо халюурна.
Үнгэрһэн жэлнүүдэй хуудам тала

Хүбшын булагуудай хүгжэм доро
Хүсэлэн ургаһан таряалан
Бүтүү нютагайм сэлгеэн Хоймортоо
Бүрхөөн байбал лэмэглэн!

Баир ДУГАРОВ

ҺҮҮЛШЫН ДАБААН

Хэды үгсүүр, хэды байсатай
Хүнэй зүргэ ушарнаб замдаа.
Хээрын ноёндол мэргэн Баастай
Хээлэжэл ябаа Хангай тайгаа.
Гэнэдэжэ нурангида сохигдоһондол,
Гэнтэ мэдэрбэ наһанай ашаа.
Бүдэрнэ зүрхэнинь туранхай
ородол,
Бэень эсээ, нюдэннинь шалаа.
Жаргаха тээшээ наранай тонгойходо
Һанагдаба ха бүхы наһаниинь:
Жалгада унаһан гуранай толгойхон,
Ангуудай ами таһалжал ябаһаниинь.
Элшэр—элинсэгүүдэйнь бэлшэр.
Үлшэр лэ зон һэн даа һоёдууд.
Хуша—һарабшань, хүнгэрэг—
дэбисхэр.
Хуунюрхагүй хүгжэмынь—
хүүюурнүүд.
Орын туруугаар ото хэмжэгдэһэн
Оспиин дабаан урсадал шобхойно.
Оройдонь манан — тэнгэриин
һэбидэһэн.
Оһолтой харгынууд—хуу хойно.
Юундэшьеб галынь бүүдыбэ
нюдэндэнь...
Һүүлшын согхон сусалидаа унтарба.
Һоёдой яһые амаруулха гэһэндэл,
Горьётон бууниинь ээмһээнь
мултарба...

ХАДЫН ХҮНЭЙ МОНОЛОГ

Далдалаад ябаһан нюуса хүсэлдөө
үндэр байхаа һанагшаб хада
шэнги.
Хүлгөөтэй, шууяатай, хүхюуншэг
замдаа
дуугай ябахаа һанагшаб хада
шэнги.
Улаан нара эгээн түрүүн угтажа,
туяаржа һуухаа һананаб хада
шэнги.
Урбалтада, худал хуурмагта
дабагдашагүй
хэрэм байхаа һананаб хада шэнги.

Ородһоо Л. ТАПХАЕВ
буряадшалба.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.05 — һурагшадта зорюулагдаһан «Костёр» гэжэ пионернүүдэй теле-суглуулбари. 14.35 — һүүлэй һонин. 14.45 — Үнгэтэ телевидени. Футболоор дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. Ирланди — СССР-эй суглуулагдамал командануудай наадан. (Ирландиһаа дамжуулга). 15.30 — олон түмэнэй ленинскэ университет. Социалис байгуулгын үедэ арадуудай хоорондын харилсаанай ургалта. 16.20 — «Хариин фильмүүдэй экран», «Алло! Вы ошиблись номером» — уран һайханай фильм (Румыни).

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

17.20—17.30 — «Советский спорт» — киножурнал.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

17.30 — «Искусствын мастернууд». «Марецкая тухай та юу мэдэнэт?» — фильм-концерт. 19.00 — «Время» — мэдээсэлнүүдэй программа. 19.30 — «Эбдэршэгүй хани барисаан». Кабардино-Балкариин АССР. 20.00 — эстрадна концерт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.15 — телепанорама. 21.35 — «Хүнүүд. Эрдэм. Техникэ» гэһэн дамжуулга. 22.25 — үдэшын концерт.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй обкомой пленум тухай информационно мэдээсэл. «Агуухэ Октябриие угтуулан» — түрүү бэшэг. «Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ — үргэн дэлисэ» — подборко.

Хоёрдохи хуудаһанда: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй IV сесси дээрэһээ.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хүдөөдэ һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ» — манай хөөрэлдөөн. «Соведүүдэй орон тухай дэлхэй дээрэ юун гэжэ хэлсэнэб» — подборко.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонинууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Хойто-Байгалай, Баунтын, Ахын, Түнхэнэй, Захаамнай ба Зэдын аймагуудаар шииг нойтон орохогүй. Бэшэ газарнуудта бага зэргэ саһан орохо. Баруун хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Автохаргынуудта халтирхай мүльһэтэй байха. Температура 0—5 градус хүйтэн, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 3—5, үдэртөө 0—2 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

ТЕЛЕФОН-РАДИО ТЕЛЕГРАФ. ХИЛЫН СААНАҺАА

ПЕКИН

Л. Ф. Ильичев, В. Л. Толстиков Пекин ерэбэ

ТАСС

Хилын асуудалнуудые гуримшуулхын тула үнгэргэгдэжэ байһан совет-хитад хэлсээнүүдтэ хабаададаг Совет правительственна делегациин толгойлогшо—СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев, СССР-һээ КНР-тэ байдаг элшэн сайд В. Л. Толстиков октябриин 17-до Москваһаа эндэ ерэбэ.

КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Юй Чжань, социалис оронуудһаа Пекиндэ байдаг элшэн сайдууд, дипломатическа түлөөлэгшэд Пекинэй аэродром дээрэ тэдэниие угтаа.

ПАРИЖ

Хани барисаагаа бэхижүүлхэ

ТАСС

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн урда тээ Франциин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаанай амжалтатай һайнаар хүгжэжэ байһандань «Франци—СССР» гэжэ бүлгэмэй национальна комитет сэдьхэлээ хананхай байһанаа мэдүүлбэ.

«Француз ба совет арадуудай хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо үргэдхэн бэхижүүлхэ хүдэлмэриие бүлгэм эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлхэ байха» гэжэ эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Сенегалай правительствын эрилтэ

ТАСС

Сенегалда эсэргүүгээр октябриин 12-то Португалиин хэһэн эээрхэг түримхэй шэнэ ябуулгатай дашарамдуулан, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани зарлаха эрилтэ Сенегалай правительство табиба.

Аюулгүйн Соведэй заседани зарлаха таарамжатай болзор тухай Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Соведэй гэшүүдтэй зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

БУДАПЕШТ

БАЯРАЙ ОЙДО БЭЛЭДХЭЛ

ТАСС

Венгриин ажалшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэрые Советскэ Союзай арадуудтай, дэлхэйн түрүү үзэлтэ бүхы хүнүүдтэй хамта үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Гайхамшаг һайндэртэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудай ехэ программа ВСРП-гэй хүтэлбэри хараалаа.

Орон дотор суглаанууд, уулзалганууд үнгэргэгдэнэ, лекцинүүд уншагдана, научно-теоретическэ конференцинүүд, выставкэнүүд, конкурснууд, фестивальнууд эмхидхэгдэнэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ Венгриин ба Советскэ Союзай харилсаае улам хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ байна. Венгер-совет хани барисаанай хамтын бүлгэмэй 750 гэшүүн ойн баярай бэлэдхэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

БЕРЛИН

ГДР-эй АРАДАЙ ПАЛАТАДА

ТАСС

ГДР-эй Арадай палатын заседани эндэ болоод дүүрэбэ. Хуули гаргалгын шухала асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэлэгдэһэн байна. ГДР-эй Министрнүүдэй Совет тухай хуули ГДР-эй гүрэнэй засагай дээдын зургаан үндэр дуугаар баталаа.

Министрнүүдэй Совет СЕПГ-гэй, тэрэнэй Центральна Комитедэй, Политбюрогой ба Секретариадай шиидхэбэринүүдые үндэһэн болгон, бодото дээрэнь бэелүүлэн, бүхы зорилгонуудые шиидхэхэ гэжэ энэ хуули хараална гээд ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Штоф хэлээ. Гүрэнэй гадаадын ба дотоодын политикын гол асуудалнуудые Министрнүүдэй Совет тодорхойлно.

ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи транспортна договор тухай байгша оной майн 26-най хуулиие заседанида хабаадагшад баталаа. ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаае һайжаруулжа болохо байна гэжэ транспортна договор элирхэйлээ гээд ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр, депутат О. Винцер мэдүүлбэ.

БЕРЛИН

Шухала хуулинууд баталагдаба

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын Арадай палатын заседани болобо. ГДР-эй Министрнүүдэй Совет тухай, ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондо 1972 оной майн 26-да баталагдаһан транспортна договор тухай, мүн бусад хуулинууд заседани дээрэ баталагдаа.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд заседаниин хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна.

ХАНОЙ

Франциин элшэн сайдай мэдүүлгэ

ТАСС

Октябриин 11-дэ Ханойн түбэй районуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоһонһоо уламжалан һандарһан Франциин түлөөлэлгэтэ эмхиин байшангые дары һэргээн заһахын тула Вьетнамай Демократическа Республикын правительство шухала хэмжээнүүдые абажа байна.

«Газар-агаар» гэдэг ракетын тэһэрэлгэһээ уламжалан, Франциин түлөөлэлгэтэ эмхиин байшан һандаргагдаа гэһэн баталамжа худал байна», — гэжэ мүнөө Ханой ерэнхэй, Франциһаа КНР-тэ байдаг элшэн сайд Этьен Манак ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Американ бомбын түгдэрхэйнүүдые һандарһан байшангай оршондо Франциин түлөөлэлгэтэ эмхиин хүдэлмэрилэгшэд олоһон байгаа гэжэ Э. Манак тэмдэглээ. Нэгэ бэшэ, хоёр бомбо гансата тэһэрээ аабза гэһэн тобшолол хэхээр байна гээд Э. Манак хэлэбэ.

ПАРИЖ

ЮНЕСКО-гэй сесси

ТАСС

Гэгээрэлэй, эрдэм болон, соёлой асуудалнуудаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин генеральна конференциин (ЮНЕСКО) 17-дохи сесси эндэ нээгдэбэ. Тус эмхиин гэшүүн 129 ороной, тэдэнэй дунда СССР-эй, УССР, БССР-эй түлөөлэгшэд 1973—1974 онуудта ЮНЕСКО-гэй эрхилхэ ябуулгын программа, тэрэнэй бюджет зүбшэлхэ байна.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Түбэй хада гүбээлиг газартахи Плейку, Контум провинцинуудта илангаяа шанга байлдаанууд болоно. Буртаг шэдхэ шэрэнгитэй, үндэр хада уулатай, хүн зоноор үсөөн эдэ провинцинуудта дахуулнуудай армиин сэрэгүүд һая болотор эзэн ёһоор аашалалдажа байһан юм. Һүүлэй хоёр неделиин турша соо эндэ болоһон байлдаануудай үедэ патриодууд удаа дараалан илалтануудые туйлана. Октябриин 16-да Плейку хотоһоо зүүн-урдуур 33 километртэ байдаг сайгон «рейнджернүүдэй» сэрэгэй шухала бааза—Митхань хотые эзэмдэн абахын түлөө байлдаануудта Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд ехэ амжалта туйлаа. Энэ бааза хамгаалжа байһан сайгон сэрэгүүдэй батальон зугадан талииха ушартай болоо. Контум провинциин түб хотые, сэрэгэй аэродромые патриодууд артиллереэр һамна буудаба.

Сайгон хотэ шадар шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Нэгэдэхи, хоридохи харгы шадар болоһон байлдаануудай үеэр патриодууд хэдэн хүүргэ тэһэлһэн байгаа. Патриодуудай эдэбхитэй добтолго сухарюулхын тула сайгон командовани сэрэгэй техникээр хангагдаһан саперно олон подразделенинүүдые иишэ эльгээбэ.

Домбото губи талада болоһон байлдаануудта Лаосой патриодууд илалтануудые туйлана. Октябриин 9-дэ, 11-дэ, 13-да Вьентьянһаа зүүн-хойгуур 160 километртэ болоһон байлдаануудай үедэ Лаосой Арадай сүлөөлэлгын армиин артиллериин подразделенинүүд генерал Ванг Паогой хархис хүсэнүүдэй бэхилэлгэнүүдые һамна буудажа, ехэ гээлтэ хоролтодо оруулһан байгаа.

ПАРИЖ. (ТАСС). Үргэн ехэ дайда дээгүүр боложо байһан байлдаануудта Камбоджын патриотическа хүсэнүүд эдэбхитэйгээр тулалдана. Пномпениие барайгараар хангадаг гол зам—5-дахи харгын 30 километр утатай участогые тэдэнэр хинал… тадаа байлгаһаар.

Мүнөө үедэ Камбоджын ниислэл хотоһоо 40 кило… метртэ байдаг Салалекп… һууриниие эзэмдэжэ аба… түлөө тулалдаанууд боло…

ХАНОЙ. (ТАСС). Октяб… риин 6-һаа 12 … тэр Сайгон шадарай … нуудта, Тхузаумот … винцида болоһон байлда… нуудай үедэ Урда Вьет… май сүлөөлэлгын хүсэн… ехэ илалтануудые туй… гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг … лэлэй агентство тэмдэгл… Энэ үе соо Арадай сүлөө… гын зэбсэгтэ хүсэнүү… подразделенинүүд 1200 … дадые хүлһөөнь буулга… плендэ абаһан, 40 мян… хүн зонтой 30 һуурин … хониие сүлөөлһэн, 12 … буу, 10 бронетранспор… һандааһан, түлишэ, түрх… гын материалнуудые, … хэрэгсэлнүүдые хадага… 20 склад тэһэлһэн байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьет… май Демократическа Респ… ликын нютагуудые СШ… гай авиаци зэрлиг бүдүү… гээр бомбодожо үргэл… һөөр.

Октябриин 15-да ДРВ-… хото городуудые, зарим … винцинуудай хүн зоноор … районуудые американ а… ци дахинаа бомбодобо. … ангбинь провинциин, В… линь зоныи зарим нюта… дые стратегическэ «В-… түхэлэй бомбардировщи… хархис муухайгаар бом… доо. Нгеан провинциин … шадарай һуурин тосхон… дые американ флодой … рабльнууд буудаһан бай… Эдэ бомбодолгонуудһаа, б… далгануудһаа уламжал… амгалан зоной дунда о… хүн гэмтээ.

БЕЛГРАД

Королева II Елизавета Белград ерэбэ

ТАСС

Великобританиин королева II Елизавета албанай хэрэгээр октябриин 17-до Югослави ерэбэ. СФРЮ-гэй президент И. Броз Тито, Югославиин бусад хүтэлбэрилэгшэд Белградай аэродром дээрэ тэрэниие угтаа. Президент Титын айлшан боложо, Англиин королева октябриин 21 болотор Югославида аяншалха юм.

МЭДЭЭСЭЛ

Буряадай АССР-эй … нистрнүүдэй Соведэй д… дэхи Кинофикациин упр… ление Буряадай АСС… Министрнүүдэй Сов… Кинофикациин управ… болгон хубилгаха гэжэ … ряадай АССР-эй Верх… Соведэй Президиум шии… бэ. Нүхэр Маслов Конс… тин Ефимович управле… начальнигаар томилогдо…

ИНДИ. Бакаро городто Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдаһан металлургическа завод Зүүн Урдахи Азида эгээл томо ниимэрхүү предприятинуудай нэгэн юм. Һаяхан тэрэнэй түрүүшын … ээнэй барилга ашаглалгада үгтэбэ. Эйдэ 70 мянга гаран хүдэлмэришэд ба инженернүүд ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводто хүдэлдэг совет, энэдхэг мэргэжэлтэд.

ТАСС-ай фотохронико.

Редакторай орлог…
М. Н. НИМАЕ…

Байгша оной октяб… 20-һоо Улаан-Үдэ гор… «Спортлотогой» карт… нууд тараагдажа эхил… гэжэ спортлотогой Бур… зоныи управлени мэдэ…

Тиражнуудынь арбан … бүхэндэ үнгэргэгдэхэ.

«Спортлотогой» наа… хабаадалсагты.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: реда… ра — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — … зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, … ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной … ни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, … ганды и агитации — 56-23, промышленности и стро… ства — 61-35, советского строительства и быта — … культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — … информации — 34-05, общественная приёмная — … машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР   Н-04583.   Заказ № 13…